

Z činnosti

Zasedání předsednictva OUČR dne 25.8. v Chelčicích

Přítomni: dle presence

- Zasedání řídil předseda OUČR pan Jaroslav Muška podle předem připraveného programu.

1. Zahájení

Předseda OUČR pan Muška přivítal přítomné ve svém domácím podniku a zahájil jednání.

2. Zhodnocení odbytu peckovin a bobulovin ze sklizně 2005

Odbyt peckovin byl uspokojivý. Sklizeň byla nižší, plochy byly poškozeny mrazy. Třešně se nepodařilo sklídit v plné výši, velká část popraskala při deštích začátkem července. Poptávka po třešních i višních byla dobrá. Zboží se zobchodovalo. Ceny u třešni nadále mírně stoupají a u višni po loňské nízké úrovni ceny stouply, jak u ručně česaných, tak i u zboží na marmelády, lis. Kritická situace je u rybízů. Ceny velmi nízké, mnohde prakticky vůbec nezájem o zboží. Produkce rybízu je tak již druhým rokem v krizi. Propadly rovněž ceny angreštu. Zástupci MSOU informovali o situaci a odbytu meruněk a broskví. Meruněk i broskví byla nižší úroda, ale odbyt bez vážných problémů, ceny uspokojivé a po loňském špatném roce o něco vzrostly. Úroda švestek nižší, přesto průměrná, málo se dováželo z Maďarska, ceny nespady, poptávka zatím plynulá.

3. Nastávající sklizeň a odbyt jablek v sezóně 2005/2006

Odhad sklizně k 31.7.2005 předpokládá o cca 1 % více jablek než první odhad k 15.6.2005. Celkově by se dle odhadů mělo sklídit asi 121.000 tun jablek v intenzivních sadech, skutečnost může být o několik málo procent vyšší. Poslední odhad bude k 1.9. 2005 a bude je provádět ÚKZÚZ Brno, které respondentům zašle dotazníky. Odbyt letních jablek byl bez větších komplikací, ceny byly o něco vyšší než v loňském roce. Se sklizní odrůdy James Grieve dochází k poklesu ceny, odbyt zatím bez vážných problémů. Úroda na zahrádkách a v neintenzivních sadech je velmi nízká, jsou poškozeny jarními mrazy a je poškozena strupovitostí. Samozásobení nebude na poptávku mít velký vliv. Momentální dovozy jsou z Itálie, Polska, Nizozemí, ale jejich výše není známa, jelikož statistika dovozů v rámci EU má velké zpoždění. Poškození krupobitím je letos zatím poměrně nízké. Také se předpokládá velký zájem o moštová jablka. Suroviny bude málo. Ceny se budou pohybovat nad hranicí 2,50 Kč/kg, možná vzrostou. Pan Muška informoval o schůzce českých zpracovatelů jablek, kterých je již jen asi šest. Žádají pěstitele, aby naši surovinu dodávali českým zpracovatelům a upřednostňovali to před vývozem. Podmínkou ovšem je, aby cena nabízená domácími zpracovateli byla shodná s cenou nabízenou ze zahraničí.

4. Aktuální zpráva o činnosti v regionech a odborných svazech

OVOCNÁŘSKÁ UNIE MORAVY A SLEZSKA

Předsednictvo se sešlo od posledního zasedání OUČR jednou. Hodnotili sklizeň letního ovoce, situaci v sadech, integrovanou produkci. Spoluorganizovali seminář k ochraně. Organizují zájezd na Slovensko. Chystají se na účast na Hortikomplexu v Olomouci.

VÝCHODOČESKÁ OVOCNÁŘSKÁ UNIE

Od posledně se sešli dvakrát. Zabývali se odhadem, integrovanou produkcí. Spolupřátali seminář k ochraně v Milovicích. Část ovocnářů je koncem srpna na zájezdě v Itálii. V dalším období se chystají na účast na Hortikomplexu. Adresář je v tisku, bude i na CD. Přeregistrace unie je skončena a všichni obdrželi nové stanovy.

STŘEDOČESKÁ UNIE–OVOCNÁŘSKÉ A ŠKOLKAŘSKÉ DRUŽSTVO

V poslední době se sešli dvakrát. Řešili odhady, prodej letního ovoce, problémy s odbytem bobulovin apod.

UNIE OVOCNÁŘŮ JIŽNÍCH A ZÁPADNÍCH ČECH

Uspořádali tradiční setkání s obchodníky a dalšími odběrateli. Dne 24.8. 2005 organizovali opět diskusní fórum "Ovoce", které se uskutečilo v Českých Budějovicích. Odbyt letního ovoce byl s výjimkou rybízů dobrý. Region je postižen mrazy, ovoce bude méně.

UNIE OVOCNÁŘŮ SEVEROČESKÉHO REGIONU

Předseda ing.Kroc informoval o vrcholících přípravách na Zahradu Čech. Ta se koná od 16.9.2005. Přeregistrují unii, koncem roku zlikvidují tu stávající. Upozorňují na problém s účelovým přibýváním nových členů kvůli dotacím na restrukturalizaci sadů. Většina nových členů je pasivních.

SWAZ PRO INTEGROVANÉ SYSTÉMY PĚSTOVÁNÍ OVOCE

Začátkem srpna uspořádali s VĚOU a VŠŮO seminář k systému ošetřování u jabloní, zejména ke strupovitosti, padlí a obaleči. Chtějí provádět namátkové kontroly dodržování směrnic. Předsednictvo se sešlo v červenci, přijali další členy. Koncem roku připravuje metodika. Všechny novinky jsou umístěovány na www stránky.

ŠKOLKAŘSKÝ SWAZ

Informovali o účasti na mezinárodním setkání školkařů, které bylo v Maďarsku. Zvažují spolu s okrasnými školkaři členství v Mezinárodním svazu školkařů. Pracuje se na projektu kvality spolu s odbytovým družstvem CZ Vita Plant. Předsednictvo svazu bude v září. Stále se snaží o přeřazení školkařských výpěstků do nižší sazby DPH. Prosadilo se to i do zákona, vznikly s tím však administrativní chyby a tak zatím není nic rozhodnuto.

SWAZ SKLADOVATELŮ OVOCE

Je na CD připravena pracovní verze kvality a zralosti odrůd jablek. Každý člen to obdrží. Na listopad se předpokládá uspořádat zájezd do Belgie a Holandska.

5. Výstavnictví a propagace

Termín letošní výstavy Hortikomplex je od 6. do 9. října 2005 na výstavišti Flora v Olomouci. Účast pro členy OUČR je zdarma. Podrobnosti k účasti mají regionální tajemníci. Instalace vzorků bude ve středu 5.10. na výstavišti. Motiv výstavy je „Ve starém sadu“. Severočeši připravují účast na Zahradě Čech v Litoměřicích. Termín je 16.- 24.9.2005. Prostředky na účast se snaží zajistit také z krajského rozpočtu. Poprvé pod organizací Středočeské unie se uskuteční prezentace na výstavě Zemědělec v Lysé nad Labem v termínu 13. až 16.10.2005. K propagaci: koncem roku se opět uskuteční akce „České jablko = dobrý skutek“.

Byl zpracován projekt na propagaci produkce se značkou SISPO, který by mohl být dotován ze 70 % EU a ČR. Dle předpokladů by propagace během tří let dosáhla celkové částky cca 15 mil. Kč. O celé záležitosti a případné podpoře projektu rozhodne Evropská komise pro propagaci v Bruselu koncem roku. Problémy kolem projektu jsou nyní zejména kolem úhrady DPH, jelikož předkládající organizace – OUČR, není plátcem daně.

6. Různé

- ✓ Zástupci SZIF, MZe a ÚKZÚZ informovali o dění ve státní správě, jak na diskusním fóru, tak i na jednání předsednictva
- ✓ Diskutovalo se o integrované produkci v rámci HRDP, návrhy na změny pro příští rok a jiné podmínky i případy kontroly. Co se týká rozboru plodů a půdy bude na našich www stránkách zveřejněn seznam zákonem oprávněných laboratoří k provádění rozborů.

7. Závěr

Předseda OUČR poděkoval za aktivní účast na zasedání předsednictva. Příští řádné zasedání se uskuteční v areálu VŠÚO s.r.o. v Holovousích v úterý dne 8.11.2005.

(ML)

Zprávy z Bruselu

Španělsko: ničivá sucha

Španělsko hlásí největší sucha za 60 let. Ztráty k 1.8. přes 2 mld €, dnes je ztraceno přes 50 % produkce u kultur na půdě. Vláda slíbila pomoc, ale do konce července neudělala nic. Požadavek na vlády jednání na ministerské Radě o přírodních katastrofách. K požadavku se přidalo Portugalsko a částečně i Francie. Itálie navíc zaznamenala obrovský propad cen ovoce a zeleniny, někde se produkce rozdává, není odbyt a ceny jsou extrémně nízké.

Holandsko: energetické kompenzace

Ministr pod tlakem zvýšení vývozu ovoce a zeleniny, kompenzace za růst cen paliv Cees Veerman byl silně kritizován v parlamentu za to, že je vlastníkem 2 farem ve Francii. Podle pravidel musí ministr předat své farmy někomu jinému, po dobu výkonu funkce. Jeho farmy dostávají € 185 000 EU podpory ročně. Holandsko vyvezlo v prvním pololetí více ovoce a zeleniny (celkem za 1,038 mld €), o 1%. Ředitelé požadují kompenzace za růst ceny paliv. Celé skleníkové hospodářství čelí krizi, protože jejich příjmy se letos snížily o 33 – 80%. Podle posledních propočtů jsou více náklady již do konce července ve výši 160m€. A do konce roku mají ztráty dosáhnout nejméně 330 m€.

EU: dostatek jablek, ale ne na zpracování

Sklizeň v EU 15 má být 7,125 m t, což představuje průměrnou sklizeň, jak oznámil Prognosfruit v Dánsku. Produkce je prakticky stejná jako v 2002, ale podmínky na trhu EU se podstatně změnila. Dovozy z jižní části se velmi zvýšily a také konkurence z nečlenských zemí se zvýšila. Nadbytečný dovoz, který byl v 2002 - 330 000t, vzrostl na 500 000 t. Spotřeba klesla již vloni a není jasné zda-li se tento trend změní. Na skladech byla v září ještě část loňské produkce a dovozy z jižní polokoule se rovněž zvýšily. V Německu se očekává sklizeň o 3% nižší, V Itálii a ve Francii se má zvýšit o 7% a 4,1%. Ale budou velké regionální variace. Také Španělsko očekává dobrou úrodu, v produkčních oblastech je dostatek vody do konce srpna. V Belgii a v Holandsku bude úroda nižší o 8% a 12%. Ve všech NČZ se očekává nižší úroda. V Maďarsku došlo k velkým ztrátám v důsledku mrazu a krup, v ČR byly škody hlavně v západní části.

EU: nevládní organizace k ovoci – COPA/COGECA

V úvodu jednání byly srovnávány statistiky o ovoci, které dělají jednak Prognosfruit a jednak Eurofel. Dále byla podána informace o propagačních akcích, nové projekty budou schvalovány

až příští rok. Následně se některé země vyjádřily ke stavu prodeje, sklizně a k cenám. K tomu bylo sděleno následující:

Německo: poměrně špatná situace. Velké stížnosti na rozsáhlé dovozy z Nového Zélandu, ale také částečně z Polska. Řekli, že pro jablka by se měla sejt krizová skupina. Prakticky všichni mluví o snižování evropské produkce. Světový trh je zaplaven, z jižní polokoule přichází stále větší množství na evropský trh. A také Čína začíná exportovat jablka. Nabídka je větší než spotřeba. Jaké jsou odpovědi na tuto situaci? Jedni říkají, že by se měly změnit nabízené odrůdy, ale to je jen částečné řešení a v průběhu několika let to pak udělají všichni.

Francie: neměli bychom v žádném případě snižovat či zastavit produkci a udělat místo dovozům. Je třeba aby byly striktní kontroly u dovozů.

Anglie: jakmile přistoupíme k likvidaci sadů, pak se jen zvýší dovozy. Jak řešit nové vztahy s jižní polokoulí a s Čínou?

Francie: navrhuje, aby se připravily programy na zvýšení vývozu. Jiné země jej také podporují, proč ne EU.

Holandsko: navrhuje změnit odrůdy, zlepšit kvalitu, ale podle Anglie to není řešení, všude se začínají sázet nové odrůdy, jen to prodraží produkci.

Belgie: likvidace sadů není řešení, prémie na likvidaci může jen něco mírně změnit. Měly by se více kontrolovat dovozy.

Itálie: je proti likvidaci, ale podporuje větší kontroly. Ale myslí si, že by tomu měla předcházet světová dohoda pěstitelů, jinak budou stále stoupat dovozy.

Španělsko: likvidace není řešení, třeba hledat celosvětovou dohodu.

Francie: bohužel ani statistiky dovozů nejsou správné a nikdo se nehlásí s řešením. Dovozy se velmi liší od prohlášení producentů zemí, část jablek nyní stojí v přístavech (Antverpy, Rotterdam, Londýn), ale pokud jde o transit do třetích zemí nelze to dobře v dokumentech dohledat.

Anglie: dodává, statistiky nejsou vůbec přesné, ani co se týče domácí produkce.

Sklizeň:

Holandsko: úroda nebyla špatná, ceny se mírně zlepšily

Portugalsko: velké problémy se suchem, k tomu se přidaly velké dovozy z jižní polokoule, vše řídí supermarkety, ceny jsou velmi nízké.

Španělsko: vysoké dovozy především v průběhu léta, na zimu jsou lepší vyhlídky.

Belgie: poměrně dobrá situace, jen velikost jablek je menší než vloni.

Rakousko: situace je lepší než vloni. Ale řada farmářů má finanční potíže. Sklizeň je lepší než se předpokládalo. Ale ještě není u konce a deště mohou ovlivnit kvalitu.

Itálie: mírný pokles produkce, menší velikost jablek, kvalita dobrá.

Zatím většina zemí tvrdí, že ceny jsou poměrně stabilní, ale chybí výhledy na příští měsíce.

V listopadu bude schůze v Ženevě. Na pořadu je především diskuse o velikosti plodů jablek. USA dala návrh, aby se neměnily klasifikace podle velikostí. Očekávají se ještě návrhy z Nového Zélandu.

Italové se přimlouvají za to, aby se na schůzích více mluvilo o technických stránkách a také, že je nyní daleko větší potřeba tlačit politiky aby pomohli při regulaci trhu.

Označení ovoce.

Anglie: Současná pravidla spíš vyvolávají zmatek. Lidé se nevyznají v označení odrůd a obchodního názvu. Většina neví jaký mají význam a jak je rozlišit.

Německo: mělo by se znovu přejít k dřívějšímu systému, uvádět jen druh.

Evropská Komise rozhodla, že se musí uvádět druhy.

Německo k tomu připomíná, že Komise s nikým nekonzultovala své návrhy. Pro většinu delegátů je situace naprosto nepřehledná a jen odborníci se snaží odlišit označení odrůd versus obchodní značka.

Eurofel.

Již několikrát opakovaná diskuse o výběru organizace, která by zajišťovala dodávky statistik a výhledů v oboru. Španělsko mělo opět námitky, ale všechny ostatní země se dohodly (s výjimkou Portugalska, které přestává spolupracovat), že by se mělo v roce 2006 s Eurofel, pokračovat.

Kromě dodávání statistik a výhledů spolupracuje Eurofel na seminářích a každoročních setkáních. Většina účastníků si stěžuje, že statistiky, které jsou k dispozici v členských zemích neodpovídají realitě. U Portugalska je odhadují z výběru 5% vzorku.

Požadavek na Eurofel je, aby k statistickým přehledům udělal také komentáře, proč k určitým jevům dochází, pokud sežene podklady z členských zemí.

Ale je tu otázka finanční. Doposud se po Eurofel chtělo, aby dodával jen statistiky, (s tím nejsou spojeny vysoké výdaje). Ale co dále, jsou organizace ochotné platit více za rozšířené služby a analýzy?

Německá připomínka: Eurofel by měl dodávat rovněž údaje o stavech zásob.

V Německu existují statistiky oficiální (vládní) a tak zvané „Dobrovolné“, dodávané organizacemi. Za 10 let porovnání se ukazuje, že organizace mají lepší procento přesnosti než vládní údaje.

Pak začala diskuse s portugalskými zástupci, kteří řekli, že chtějí ukončit členství v Eurofel. Podle nich to není záležitost finanční, ale nemožnost dodávat ověřitelné údaje. Oddělení na ministerstvu bylo zmenšeno a nikdo neví, jak budou statistiky připravovány. A organizace pracují jen s velmi hrubými odhady. V zemi je organizováno jen 5% producentů v odbytových organizacích a na základě jejich hlášení se dělají odhady.

(AKČR - Karel Matoušek, Brusel)

Nezapomeňte !

Lze žádat o dotaci pojištění

Do 1. listopadu přijímá Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond žádosti o podporu úhrady části nákladů na zemědělské pojištění v letošním roce. Příjem žádostí zahájil 1. září. O příspěvky na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin se mohou zájemci, kteří mají uzavřené smluvní pojištění plodin pro případ krupobití, požáru, vichřice, povodně nebo záplavy, sesuvu půdy, vyzimování, jarního mrazu nebo mrazu. Podpora představuje 30 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění plodin v roce 2005.

Odhad sklizně jádrovin

Prognóza sklizně jádrovin v intenzivních sadech ČR v roce 2005 v t.

<i>Jablka</i>	<i>Plocha 2005 – ha</i>	<i>Sklizeň 2003</i>	<i>Sklizeň 2004</i>	<i>Prognóza 15.6.05</i>	<i>Prognóza k1.9.05</i>	<i>t/ha</i>
Idared	1 995	46 233	44 946	30 678	33 674	16,88
Golden Delicious a var.	2 034	29 636	38 254	30 652	27 964	13,75
Spartan, Mac Intosh	859	12 291	12 434	7 284	9 345	10,88
Šampion	514	9 889	10 191	8 959	8 600	20,80
Rubín a mutace	650	6 869	10 147	8 073	7 101	10,92
Skupina Red Delicious	255	4 041	3 665	1 594	1 629	6,39
Gloster	382	6 673	7 125	5 088	4 729	12,38
Jonagold a mutace	466	8 324	8 891	7 925	8 447	18,13
Gala	133	1 229	1 624	1 861	1 738	13,07
Melrose	155	2 658	3 276	1 748	2 050	13,23
Melodie	104	1 760	1 861	936	1 147	11,03
Ostatní zimní odrůdy	823	12 590	12 285	6 495	8 098	9,84
Podz. odrůdy vč. sk.JG	393	7 096	6 098	4 332	4 541	11,55
Letní odrůdy	131	1 166	1 833	1 079	1 223	9,34
Celkem	9 079	152 479	163 554	119 447	122 664	13,51

<i>Hrušky</i>	<i>Plocha 2005 – ha</i>	<i>Sklizeň 2003</i>	<i>Sklizeň 2004</i>	<i>Prognóza k15.6.05</i>	<i>Prognóza k 1.9.05</i>	<i>t/ha</i>
Clappova	35	251	365	306	279	7,97
Boscova	52	251	408	436	469	9,02
Konference	52	275	370	265	238	4,58
Lucasova	52	385	546	262	378	7,27
Bohemica	16	-	40	114	92	5,75
Williamsova čásl.	11	88	109	101	107	9,73
Pařížanka	11	50	69	78	83	7,55
Erika	10	-	-	59	63	6,30
Dicolor	6	-	-	11	16	2,67
Ostatní odrůdy	110	176	342	343	279	2,54
Celkem	355	1 536	2 249	1 991	2 004	5,65

Prognóza sklizně jablek v ČR dle oblastí k 1. 9. 2005

Region	Plodné sady ha	Výnos t/ha			Celková produkce t		
		k 15.6.	k 31.7.	k 1.9.	k 15.6.	k 31.7.	k 1.9.
Střední Čechy	2 309	9,85	10,6	10,6	22 744	24 475	23 509
Severní Čechy	1 909	10,2	9,8	9,8	19 529	18 710	21 362
Jižní a Záp. Čechy	848	10,0	10,6	10,6	8 514	8 990	7 330
Východní Čechy	1 411	18,4	17,4	17,4	25 991	24 550	27 796
Jižní Morava	1 596	17,4	18,5	18,5	27 770	29 525	25 712
Severní Morava	1 006	14,8	14,8	14,8	14 899	14 890	16 954
Celkem	9 079	13,16	13,34	13,51	119 447	121 140	122 664

Zdroj: ÚKZÚZ Brno, 31.7. - OU ČR, zpracoval ing.Čepička, CSc.

Ze zahraničí

Pěstování třešní ve světě

Ing. F. Paprštejn, CSc., Ing. J. Sedlák

Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o.

V letošním roce (5. – 10. 6.) se v Turecku (Bursa) konalo 5. mezinárodní symposium o pěstování třešní. Město Bursa se nachází v asijské části Turecka cca. 20 km od pobřeží Marmarského moře. Konference se zúčastnilo více než 300 vědeckých a odborných pracovníků ze 42 zemí. V průběhu konference bylo prezentováno formou přednášek a posterů přes 200 odborných vědeckých prací. V tomto příspěvku uvádíme některé zajímavé informace.

Pěstování třešní ve světě

Zatímco produkce třešní ve většině západoevropských zemí, hlavně díky vysokým nákladům na pracovní sílu, stagnuje nebo dokonce klesá, lze zaznamenat v Jižní a Severní Americe a v Asii narůstající plochy výsadeb a vzestup produkce. V pěstování třešní ve světovém měřítku se v roce 2004 dostalo na první místo Turecko. Dramatický vzestup pěstování třešní se odehrál také v Číně, kde vzrostla produkce z 3800 tun v roce 1996 na 15 000 tun v roce 2004 a i do budoucna lze očekávat stoupající tendenci.

Odrůdy třešní

Pro tržní produkci ovoce a pro následující uplatnění produkce na trhu je třeba vysazovat chuťově kvalitní odrůdy třešní s většími plody (více jak 9 g) a s pevnou dužninou. Šlechtitelská práce je proto nejvíce zaměřena na zlepšování kvality plodů a na odolnost vůči praskání. V současnosti jsou za perspektivní odrůdy a novošlechtění v Evropě považovány rané odrůdy 'Primulat' a 'Early Bigi' (Francie), samosprašné odrůdy 'Sweet Early' a 'Grace Star' (Itálie), středně zrající 'Giorgia' (Itálie) a 'Vera' (Maďarsko), středně pozdní odrůdy 'Kordia', 'Vanda', 'Těchlovan' (Česká republika), 'Black Star' (Itálie) a pozdní odrůdy 'Regina' (Německo) a 'Alex' (Maďarsko).

V hlavních produkčních oblastech USA na severozápadním pobřeží Tichého oceánu, tj. státy Oregon a Washington, je od 90 let dvacátého století nejpěstovanější odrůdou pro přímý konzum odrůda 'Bing'.

Z původně českých odrůd se ve světovém měřítku nejvíce uplatnila odrůda Kordia (v USA označována jako Attika). Například v roce 2004 byla Kordia ve Švýcarsku a v Belgii nejpěstovanější tržní odrůdou. Její pěstování se v posledních letech rozšiřuje i na americkém kontinentu a to zejména v Jižní Americe (Argentina, Chile). Ve všech pěstitelských oblastech třešní je oceňována zejména její odolnost vůči praskání za deštivého počasí a vynikající kvalita plodů. V poslední době se tato odrůda, díky svým výborným vlastnostem, stala celosvětovým standardem pro odrůdy třešní zrající v 5. a 6. třešňovém týdnu.

Podnože

Nové výsadby třešní jsou ve všech pěstitelských oblastech světa zakládány převážně na zakrslých podnožích v hustém sponu. Většina zakrslých podnoží se při pěstování vyznačuje vysokými nároky na agrotechniku a půdně klimatické podmínky. Pro většinu výsadeb na zakrslých podnožích je doporučována doplňková závlaha, jinak dochází v pozdějších letech ke zdobňování plodů. Z podnoží se v nových výsadbách po celém světě nejvíce vysazuje zakrslá podnož Gisela 5 (*Prunus cerasus* x *Prunus canescens*). Odrůdy naroubované na podnoží Gisela 5 vykazují vysokou produktivitu a uspokojivou kvalitu i velikost plodů.

V provozních a pokusných výsadbách v zahraničí, a to zejména v Polsku, v Německu, ve Francii a v Itálii, jsou také zastoupeny naše podnože řady P-HL. Zajímavé výsledky byly dosaženy s podnoží P-HL-A ve výsadbách v Polsku a v Německu.

Z dalších podnoží se ve světě zkouší Gisela 6 (*Prunus cerasus* x *Prunus canescens*), u které byl v Porýní (v západní části Německa) zaznamenán v roce 2003 velký výpadek způsobený vyvrácením stromů při silnějším větru.

Podnož Maxma Delbard 14 (*Prunus mahaleb* x *Prunus avium*) je rozšířena zejména ve Francii a v Německu. V Porýní se projevila v pokusech s naštěpovanými odrůdami (Silvia, Regina) jako průměrně produktivní a citlivá k chorobám.

Další zakrslé podnože Gisela 3, Tabel-Edabriz, Weiroot 158 a podnože řady Piku se zatím vysazují převážně v pokusných výsadbách. Výsledky a zkušenosti z těchto pokusů jsou zatím krátkodobé, a proto je třeba pěstitelské vlastnosti těchto nových zakrslých podnoží pro třešně (zejména jejich vhodnost pro klimatické podmínky střední Evropy) před zakládáním provozních výsadeb ještě ověřit.

Agrotechnika

Z hlediska agrotechniky se v oblastech s vyššími srážkami v době dozrávání třešní (Norsko, Německo) uplatňuje dočasné zakrývání výsadeb plastovým zastřešením nad korunami stromů, které zabrání praskání plodů a také snižuje napadení plodů houbovými chorobami.

V případě tvarování koruny se v pokusech prováděných na Cornell University v USA ve státě New York nejlépe osvědčil tvar štíhlého větene nebo tzv. V-systém u odrůd třešní Hedelfingenská, Lapins a Sweetheart. Při těchto způsobech pěstování bylo na podnožích Gisela 5, Gisela 6 a MxM.2 dosaženo nejlepší kombinace vysokého výnosu, kvality a velikosti plodů.

Odborné exkurze

Exkurze do Atatürk Central Horticultural Research Institute v Yalově

Průměrná roční teplota je 14,2 °C a průměrný roční úhrn srážek je 753,3 mm. Ústav je financován tureckým Ministerstvem zemědělství. Činnost je orientována na výzkum zahradnických plodin. Od roku 1969 bylo v tomto ústavu uskutečněno a dokončeno 16 výzkumných projektů týkajících se třešní. V současné době probíhají pokusy s interakcí podnož - odrůda. Jako standard je použita domácí odrůda 0900 Ziraat. Z podnoží jsou hodnoceny F12/1, Mahalebka SL 64, Ma x Ma 14, Gisela 5, Weiroot 158, Tabel-Edabriz. Dosavadní výsledky jsou nejlepší u podnože Gisela 5.

Genofondová sbírka třešní obsahuje 75 položek na podnoži *Prunus avium*. Tento genofond je hodnocen podle deskriptorů UPOV a u vybraných odrůd je také prováděno hodnocení pomocí molekulárních markerů.

Exkurze do firmy Alara v Bursě

Firma se prezentovala jako největší světový vývozce třešní a fíků určených na přímý konzum. Byla založena v roce 1986, uzavírá dlouhodobé kontakty s pěstiteli v Turecku a v Argentině. Zásobuje prostřednictvím partnerských firem v jednotlivých zemích světové obchodní řetězce s čerstvým ovocem. Těmito obchodními řetězci jsou například firmy Tesco, Coop, Marks and Spencer, Carrefour a Metro group. Pobočka této firmy v Argentině je také schopna zásobovat jihoamerickou produkcí světové trhy třešněmi i v období zimních měsíců na severní polokouli.

Management firmy Alara tvoří 130 zaměstnanců v administrativě a 50 specialistů v oboru potravinářství a agronomie. Firma dále najímá každý rok 2500 smluvních sezónních

pracovníků. Celková hodnota exportu této firmy za rok 2004 činila dle prezentovaných údajů 42 milionů USD.

Vlastní proces třídění v areálu firmy v Burse probíhá v podstatě v jedné kompaktní uzavřené hale, do které je v průběhu sklizně dováženo čerstvě natrhané ovoce. Na začátku celého procesu třídění jsou třešně ručně vyklápěny do zásobníku naplněného vodou. Z těchto zásobníků jsou již automaticky dopravovány plastovými dopravníky na třídící linky. Část této cesty probíhá i ve vodní lázni. Tím dojde jednak k odstranění nečistot, ale také i k odstranění zárodků mikroorganismů, tj. bakterií, kvasinek a hub. Omezí se tak riziko vzniku skládkových chorob na cestě k zákazníkovi. Vlastní třídění je prováděno ručně na třídících linkách podle velikosti, přičemž převážnou část personálu tvoří ženy (přes 500) zaměstnané hlavně po dobu sklizně. V areálu bylo možno shlédnout i automatickou třídící linku plodů (dovoz z USA), která pracovala na základě fotometrické počítačové analýzy velikosti a barvy plodů. Dle slov vedení podniku však toto zařízení pracuje pomaleji a méně spolehlivě než lidská pracovní síla, a proto se používá jen doplňkově na menší objemové partie plodů. Zajímavostí bylo, že v balení, které firma prezentovala jako výsledný produkt, bylo možno nalézt přibližně jednu čtvrtinu plodů třešňových bez stopek. Po vytrídění jsou třešně v maloobjemových papírových nebo plastových přepravkách uloženy na palety a ihned odvezeny do chladicího boxu do teploty 1 až 3 °C. Celá produkce se potom v chladírenských kamionech rozváží zákazníkům. Od okamžiku vytrídění až po konečné vyložení na pult obchodů by teplota, ve které se plody třešňové určené pro přímý konzum skladují nebo přepravují, neměla překročit 5 °C.

V celém podniku jsou dodržována přísná hygienická pravidla. Před vstupem na pracoviště se zaměstnanci musí omýt a vydezinfikovat si ruce. V areálu firmy je nařízeno nošení bílých pracovních plášťů a pokrývek hlavy.

Odhady sklizně v zemích mimo Evropskou unii

Švýcarsko předpokládá sklizeň ve výši 148 tisíc tun jablek a to je o 6% více než vloni. Ale jablek pro zpracování je málo, asi poloviční množství než bylo například v roce 2003.

Na Balkáně jsou tendence sklizně nejednotné. Špatné počasí v době květu se projeví na nižší produkci jablek v Srbsku, ale Chorvatsko předpokládá sklizeň dobrou. V Bulharsku bude sklizeň podobná jako vloni. Rumunsko předpokládá poloviční úrodu proti loňskému roku, který byl rekordní.

Státy bývalého Sovětského svazu očekávají vesměs nižší sklizeň jablek. Moldavsko předpokládá sklídit jen 20 % loňské úrody. Bělorusko odhaduje sklizeň na poloviny loňska, Ukrajina předvídá meziroční propad o 20 %. Úroda v Rusku se liší dle oblastí. Zatímco ve středu země se předpokládá normální úroda, na jihu je odhad sklizně velmi nízký.

Turecko po loňské slabší sklizni očekává vyšší sklizeň, která se bude blížit rekordní úrodě z roku 2003. Jsou lokální škody od krupobití.

Loňská úroda jablek v Číně dosáhla 23,7 mil. tun jablek, proti původně předpokládaným 21,1 mil. tunám. A tak po loňské úrodě se Čína stala nejen největším vývozcem jablečného koncentrátu na světě, ale i největším světovým vývozcem konzumních jablek. Letošní sklizeň jablek se očekává opět o něco vyšší než loňská skutečnost a to 24 mil. tun jablek.

V USA se předpovídá dobrá úroda jablek, která bude sice meziročně nižší o 6 %, ale o 12 % vyšší než sklizeň roku 2003. Kanada očekává mírně větší sklizeň a Mexiko zase o něco menší.

(dle ZMP-ML)

Švédsko: Nová odrůda jablek pro alergiky

Švédští vědci vyšlechtili odrůdu jablek, která by mohla vytlačit doposud u alergiků upřednostňovanou odrůdu Gloster zejména s chuťových důvodů. Nová odrůda má zatím pracovní označení B:0654, obsahuje podle výzkumníků jen malé množství proteinů, které dělají ostatní jablka pro alergiky nevhodnými.

Čína: zpracování jablek

Největší výrobce koncentrátů na světě je firma Andre Juice Company z Číny. Mají celkem čtyři závody s osmi zpracovatelskými linkami. Za šest měsíců sezóny firma zpracuje 1,2 mil tun jablek, z kterých vyrobí 130 tisíc tun koncentráту. Toto množství je více než čtvrtina čínské produkce. Produkce se z 90 % vyváží do světa. Podnik je moderní a má certifikáty ISO 9000 a 9001, HACCP, FDA i certifikát „košer“. Firma se rozrostla teprve před pěti lety poté, co USA uvalila ostatním firmám antidumpingové clo na koncentráty ve výši 52 %. Firma Andre Juice Company byla tohoto opatření ušetřena. Do budoucna se očekává další růst firmy, která také zřizuje vlastní výzkumné a vývojové pracoviště pro zlepšení technologie a kvality. Na projektu se podílí rovněž i světová banka IFC. Dodavatelé jablek na zpracování začali vysazovat sady s odrůdou Granny Smith proto, aby bylo dosaženo žádanějšího kyselějšího koncentráту.

Itálie: Podvody s etiketami na ovoci

Na italském trhu již není ovoce a zelenina z Jižní Afriky, Argentiny, Chile či Maďarska a Číny žádnou vzácností. Pokud vše odpovídá zákonům a normám je vše v pořádku. Velmi často ovšem bývá toto dovozené ovoce na italskému trhu deklarováno jako „Made in Italy“. Těmto podvodům s označováním původu zboží jsou na stopě pracovníci kontrolního orgánu ICRF a celníci. Ve větší míře se kontrolují přechody, přístavy, letiště a velko i maloobchody. Již byly zjištěny podvody u cibule, jablek a kiwi, které pocházely z Chile a Argentiny. Kontroly jsou prováděny přímo v místech prodeje a to i kontrolou dodacích či dalších dokumentů. Nejvíce nedostatků je v maloobchodech, kde správné označení je jen u jedné ze čtyř etiket. Obchodníci se často vymlouvají, že nemají čas na vyplňování údajů o zemi původu u všech etiket. Kontroly také zjistily, že některé velkoobchody se specializují na přelepování etiket. Pokuty za tyto nedostatky se pohybují v rozmezí od 8 do 13 tisíc Euro. Sami italscí producenti ovoce a zeleniny požadují další kontroly a zesílení kontrol o označování původu zboží.

(podle ZMP – ML)

EU chce prodloužit dosavadní režim dovozu banánů do Evropy

Evropská unie požádala Světovou obchodní organizaci (WTO), zda by nemohla prodloužit platnost nynějšího režimu dovozu banánů do Evropy až do konce roku 2007. Unie tvrdí, že jde pouze o procedurální krok, jehož smyslem je po tuto dobu zachovat výhody pro rozvojové země. "Chceme zachovat výhody pro země ACP. Počítáme s tím, že pro dovoz banánů z Latinské Ameriky budeme od 1. ledna příštího roku nadále uplatňovat systém kvót," sdělil mluvčí komisaře EU pro zemědělství Michael Mann. Zkratkou ACP se souhrnně označuje skupina zemí v Africe, Karibiku a Tichomoří, kde je řada bývalých evropských kolonií. Unie popřela, že se k tomuto kroku uchýlila v obavách, že do konce letošního roku nestihne ustanovit nový režim dovozu. Evropa totiž koncem 90. let prohrála spor s pěstiteli banánů a slíbila, že režim dovozu změní. Proti praktikám unie se postavili převážně pěstitelé z Latinské Ameriky. Vítězem banánové války je především Ekvádor, který je největším světovým vývozcem banánů. Dosavadní návrhy na změnu režimu latinskoamerickým pěstitelům nevyhovují, a proto vedou s unií spor před WTO. Ta jim však dala za pravdu a unie musí od příštího roku přestat uplatňovat nynější režim, který se opírá o kvóty. Místo toho má navrhnout clo, které by platilo pro všechny dovozce bez rozdílu. V současné době musejí

pěstitelé z Latinské Ameriky za dovoz jedné tuny banánů zaplatit clo 75 eur. Mají však pevně stanovené kvóty a pokud je překročí, jedna tuna banánů je pak zatížena clem 680 eur. Naproti tomu země ACP mají bezcelní přístup. Pokud kvóty překročí, platí rovněž 75 eur. Zemědělci v zemích ACP nedosahují při pěstování banánů takové efektivity, jako země v Latinské Americe. V celé Evropské unii se ročně zkonsumuje na 4,5 milionu tun banánů a přibližně 60 procent jich je z Latinské Ameriky. Zbytek pochází převážně od pěstitelů v zemích ACP a v Evropě. Unie navrhovala, aby clo od příštího roku činilo 230 eur za tunu banánů. Návrh ale kvůli odporu pěstitelů v Latinské Americe musela už dvakrát snížit a nyní navrhuje clo 187 eur. Ani s touto částkou ale nejsou pěstitelé spokojeni, a to jak v Latinské Americe, tak v bývalých koloniích. Země ACP chtějí vyšší clo, ale jen pro pěstitele z Latinské Ameriky. Unie zvažuje, že by zemím z ACP umožnila každý rok bezcelně dovést 775.000 tun banánů. Brusel má obavy, že když nebude mít do konce roku stanovena jednotná pravidla, může to mít nepříznivé dopady na jednání WTO v Hongkongu. Tam se v prosinci bude konat klíčová schůzka, od které se očekává pokrok v další liberalizaci světového obchodu. Doposud dohoda téměř vždy ztroskotala na zemědělských subvencích.

USA: sníží dotace farmářům

USA jsou připraveny snížit svým farmářům v příštích pěti letech o 60 procent dotace, které poškozují mezinárodní obchod. Budou za to ale chtít výraznější omezení dotací od Evropské unie a Japonska, uvedl v neděli večer americký obchodní zmocněnec Rob Portman. Shoda na snížení zemědělských subvencí a celních bariér je podmínkou, aby postoupila jednání o liberalizaci světového obchodu zbožím a službami. Dohoda o celkovém omezení globálních obchodních bariér by měla být podepsána na prosincovém jednání Světové obchodní organizace (WTO) v Hongkongu. Obchodní partneři na USA týdny tlačili, aby předložily plán na odstranění vlastních bariér. Američtí vyjednávači dosud ale nebyli ochotni vyjít vstříc bez návrhů ostatních zemí na snížení cel, aby se také jejich trhy otevřely americkým farmářům. V článku pro Financial Times Portman uvedl, že Spojené státy chtějí snížit v dalších pěti letech celní bariéry o 55 až 90 procent v případě nejvyšších tarifů v bohatých zemích. Ve druhé fázi by se pak cla odbourala zcela.

(z internetu)

Aféra kolem malin

Maliny z Polska přiotrávily stovky Dánů

Dánsko ovládl strach z malin. Od května do září se tu těmito lesními plody dovezenými z Polska otrávil už pět lidí. Dalších téměř tisíc se přiotrávilo, píše polský list Życie Warszawy. Dodává, že nikdo už v Dánsku nechce polské maliny kupovat. Dánští trhovci nabízejí polské ovoce jako dovezené z Německa či Česka, řekl listu Dariusz Jaroszewski, který provozuje polský obchod v Kodani. Malinovou aférou žije podle listu celé Dánsko. "Jde o největší otravu za poslední léta," poznamenal autor článku. Koncem května se například dezertem z polských malin přiotrávilo přes 450 pacientů a zaměstnanců nemocnice v Aalborgu. Další měsíce pak přinesly další oběti. Přiotrávili se i pacienti a personál jednoho domova důchodců, uvádí list Życie Warszawy další příklad. Odborníci zatím nepřišli na to, proč polské maliny vyvolávají otravu. Polští hygienici ale ubezpečují, že maliny prodávané na polských trzích nejsou zdraví škodlivé. Dánsko zatím ještě nezakázalo dovoz polského ovoce, ale mnoho tamních obchodníků už zrušilo své objednávky.

Není důvod k panice, tvrdí česká inspekce

Česká Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) je v hodnocení situace opatrná. Už ale dostala z evropského systému varování informace o mražených malinách a malinové drti z

Polska, které kvůli možné kontaminaci takzvaným norovirem způsobily některým Dánům zaživací problémy.

České ovocnáře aféra kolem polských malin nepřekvapila. "Víme, že ochranné lhůty pro použití pesticidů v ovocnářství jsou v Polsku několikanásobně kratší než v ČR. Porovnání jsme si v tomto ohledu dělali u jablek," řekl ČTK tajemník české Ovocnářské unie Martin Ludvík. Ochranná lhůta je doba, po kterou se ovoce po ošetření pesticidy nesmí sklídit a dostat ke konzumentovi. Většina malin na českém trhu pochází právě z Polska. "Polské maliny, jahody, borůvky či ostružiny se na českých trzích běžně prodávají. Netvrdíme, že polské zboží je jedovaté, ale české ovoce je daleko bezpečnější, protože naše normy jsou výrazně přísnější než polské," poznamenal Ludvík. Podle mluvčí potravinářské inspekce jsou ale tvrzení Ovocnářské unie nepodložená. Například jakékoli spojování polských malin s pesticidy je zcela zavádějící, tvrdí Daniela Kolejková. "Žádné ohrožení českého spotřebitele v současné době nehrozí a není důvod k šíření nepodložené paniky," dodala pro ČTK. Podle inspekce sice bylo v červnu a začátkem října přivezeno do Česka celkem 46 tun polských malin. Obratem však byly vyvezeny mimo jiné do Dánska a na český trh se vůbec nedostaly.

(dle ČTK a MF Dnes)

Na některé nepravdivé informace z článku o Ovocnářské unii interpretované paní Kolejkovou jsme reagovali dopisem na SZPI. Níže je celý text.

Vážená paní Kolejková,

v příloze tohoto dopisu Vám zasílám srovnání ochranných lhůt pesticidů v ČR a v Polsku u jablek, ze kterého jasně vyplývají několikanásobné rozdíly v ochranných lhůtách. Situace je i u ostatních druhů včetně malin. Reaguji tímto na Vaše komentáře k prohlášení Ovocnářské unie ČR k aféře polských malin v Dánsku, jelikož z textu článku vyplývá, že o rozdílných lhůtách v ČR a Polsku zřejmě SZPI nemá informace. Ovocnářská unie ČR nepředložila žádné zavádějící informace ani nešíří paniku, ale naopak objektivně informovala o používání pesticidů, aby spotřebitel získal zásadní informaci o tom, jak se ovoce pěstuje u nás a v Polsku a kde je možné očekávat větší riziko. Nikdo z Ovocnářské unie neprohlásil, že by polské ovoce bylo závadné či jedovaté, jelikož k těmto tvrzením nemáme důkazy. Žádám, aby příště tvrzení SZPI v tisku o tom, že Ovocnářská unie šíří paniku mezi spotřebiteli, byla brána velmi uvážlivě. K prodeji polských malin v ČR chci jen podotknout, že bydlím v blízkosti polských hranic a celé léto byly silnice lemovány drobnými obchodníky prodávajícími také maliny z Polska a není tedy rovněž pravda, že by se polské maliny na trh vůbec nedostaly, i když je zřejmě celní statistika nezaznamenala.

(Martin Ludvík)

Srovnání ochranných lhůt pesticidů povolených k ochraně jabloní v ČR a Polsku (dny)

Název přípravku	Česká republika	Polsko
Chorus 75 WG	28	21
Merpan 80 WG	35	7
Mythos 30 SC	28	14
Score 250 EC	49	14
Syllit 65 WP	21	14
Sythane 12 EC	28	14
Thiram Granuflo	14	7
Decis 2,5 EC	28	7

Název přípravku	Česká republika	Polsko
Insegar 25 WP	60	21
Karate 25 WG	28	7
Magus 200 SC	28	7
Mospilan 20 SP	28	14
Omite 30 W	21	14
Reldan 400 EC	28	21
Sanmite 20 WP	42	7
Trebon 10 SC (30 EC)	28	14
Zolone 35 EC	21	15

Zdroje informací:

- ✓ Seznam registrovaných přípravků na ochranu rostlin – vydalo SRS Brno 2002
- ✓ Program ochrany rostlin sadowniczych na lata 2001 – 2002 – zespół pracowników Zakładu ochrony roślin w Instytucie sadownictwa i kwaciarstwa w Skierniewicach

HRDP-integrovaná produkce

Předběžný stav žadatelů a výměry ploch, které byly zařazeny do opatření integrované systémy pěstování ovoce a révy vinné v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova. Vzhledem k velkému počtu žádostí nebylo dosud možno získat podrobnější informace o průběhu administrace. Čísla uvedená v tabulce jsou počáteční souhrnná čísla o integrované produkci. Přesnější informace lze očekávat v průběhu podzimu, kdy by mělo být umožněno i analytické sledování dostupných dat.

NUTS2 - region	Počet žádostí o zařazení do Integrovaných systémů pěstování ovoce a révy vinné	Odhad výměry na kterou je požádáno - ha
region 1	23	1976
region 2	21	1041
region 3	18	1018
region 4	61	1906
region 5	178	8817
region 6	23	1452
region 7	5	143
Celkový výsledek	329	16353

Statistika

Vyskladňování tuzemských konzumních jablek v jednotlivých měsících sezóny podle hlavních odrůd

(tuny)

Sezóna 04/05	CELKEM	Idared	Golden Delicious	Gloster	Ostatní zimní odrůdy	Podzimní a raně zimní odrůdy
Prosinec	5.554	1.984	1.459	262	279	1.570
Leden	6.195	3.176	442	384	964	1.229
Únor	6.214	1.605	1.360	504	1.921	824
Březen	9.288	4.056	1.703	545	2.117	867
Duben	7.267	3.702	932	512	1.487	634
Květen	6.995	4.792	1.068	142	707	286
Červen	3.242	1.580	1.268	-	377	17
CELKEM	44.755	20.895	8.232	2.349	7.852	5.427

Bilance jablek

Tisíce tun

UKAZATEL	SEZÓNA						
	1998/ 1999	1999/ 2000	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/2005
Produkce neintenzivních sadů	162	121	265	81	185	91	117
Produkce intenzivních sadů	121	143	194	140	163	152	164
Dovoz	42	47	28	48	35	50	44
CELKOVÁ NABÍDKA	325	311	487	269	383	293	325
Prodej do obchodní sítě	104	114	84	111	97	111	85
Prodej mimo obchodní síť	22	26	10	16	11	10	5
Samozásobení	45	40	99	45	80	47	60
Nerealizovaná produkce	34	5	25	16	28	19	12
Nákup ke zpracování	54	72	138	44	84	66	78
Vývoz celkem	66	54	131	37	83	40	85
CELKOVÁ POPTÁVKA	325	311	487	269	383	293	325

Porovnání tržeb a objemu sklizně za ovoce z **intenzivních sadů** v roce 2004 s rokem 2003

OVOČNÝ DRUH	Celkové tržby z intenzivních sadů ze sklizně roku 2004 (mil.Kč)	Objem sklizně intenzivních sadů z roku 2004 (tuny)	% 2003/2004 (meziročně)	
			Tržby	Sklizeň
Jablka	563,7	163.500	- 34 %	+ 7 %
Hrušky	24,45	2.300	+ 51 %	+ 53 %
Třešně	75,8	2.500	+ 58 %	+ 39 %
Višně	81,6	11.700	- 35 %	+ 31 %
Meruňky	98	6.500	+ 15 %	+ 30 %
Broskve	75,6	5.700	- 34 %	- 19 %
Slivoně	46,6	6.800	0	+ 89 %
Angrešt	2,4	60	+ 26 %	0
Rybíz červený	20,8	3.200	- 61 %	+ 33 %
Rybíz černý	1,32	220	- 80 %	- 56 %
Maliny	1	30	- 10 %	0
Jahody	50,8	1.500	0	+ 25 %
CELKEM	1.042	204.010	- 26 %	+ 11 %

Finanční vyjádření produkce ovoce roku 2004 v ČR

OVOCNÝ DRUH	FINANČNÍ VYJÁDŘENÍ V MILIÓNECH KČ (mil. Kč)			PODÍL NA CELKOVÉ PRODUKCI OVOCE v %
	INTENZIVNÍ SADY	NEINTENZIVNÍ SADY	SADY CELKEM	
Jablka	563,7	216,4	780,1	41 %
Hrušky	24,45	16,2	40,65	2 %
Třešně	75,8	109,8	185,6	10 %
Višně	81,6	24	105,6	6 %
Meruňky	98	97	195	10 %
Broskve	75,6	26,4	102	5 %
Slivoně	46,6	120	166,6	8 %
Angrešt	2,4	44,4	46,8	3 %
Rybíz červený	20,8	28	48,8	3 %
Rybíz černý	1,32	8,2	9,5	1 %
Maliny	1	10,3	11,3	1 %
Jahody	50,8	106	156,8	8 %
Ořešák vlaš.	-	48	48	2 %
CELKEM	1.042	854,7	1.896,7	100 %

Školkařský svaz

Školkaři jednali o třešních

Vedení Školkařského svazu Ovocnářské unie ČR (OUČR) připravilo pro své členy v polovině června odborný seminář, tentokrát se zaměřením na nové odrůdy třešní a zakrslé podnože a odrůdy světového sortimentu. Kromě odborných přednášek a diskuse navštívili účastníci pokusné třešňové výsadby VŠÚO Holovousy a ovocné a okrasné školky Milana Fikara z Hořic. Úvod semináře patřil aktuálním informacím, které přednesl předseda svazu Ing. Václav Koběluš. V úvodu zmínil mrazová poškození, která 21. a 22. května postihla nejen pěstitele, ale i školkaře. Apeloval také na členy, aby ti, kteří mnozí právně chráněné odrůdy, uzavírali licenční smlouvy. Školkařský svaz měl sice snahu koupit licenci na některé odrůdy s tím, že by členům poskytoval sublicence, ale projekt ztroskotal na absenci právní subjektivity. Podle Ing. Jiřího Horáka ze Sempry Praha, a. s., se uzavření smlouvy a placení licenčních poplatků vyhýbají nebo brání spíše malé školky. Tajemník svazu Ing. Miroslav Pražák, CSc., představil novou svazovou vlajku, která vznikla ve spolupráci s firmou Ökoplant International, s. r. o., Jaroslavice. Uvedl také, že probíhají jednání se Svazem školkařů ČR o společném vstupu do Evropského školkařského svazu. Plánuje se rozšíření webových stránek, které existují v rámci stránek OU ČR. Po úvodní části přednesli své příspěvky Ing. Jitka Blažková a Josef Kloutvor z VŠÚO Holovousy.

Perspektivní odrůdy a podnože
-odrůdy

Podle informací Ing. Jitky Blažkové je v ČR celkem vysazeno 896,7 ha třešní s průměrným výnosem 24,3 t/ha. Největší podíl ve výsadbách mají odrůdy 'Kordia' – 25 %, 'Napoleonova' – 18 %, 'Van' – 15 %, 'Karešova' – 6 %, 'Hedelfingenská' – 6 %, 'Burlat' – 6 %, 'Granát' – 5 %, 'Kaštánka' – 4 % a 'Těchlovan' – 2 %. V nových výsadbách (1995 – 2001) mají nejvýznamnější podíl třešně 'Kordia' – 98,9 ha, 'Burlat' – 22,4 ha, 'Van' – 17,28 ha,

‘Napoleonova’ – 17,2 ha, ‘Karešova’ – 10,9 ha a ‘Těchlovan’ – 10,6 ha. Méně než 10 ha bylo vysázeno u odrůd ‘Rivan’, ‘Granát’, ‘Hedelfingenská’ a ‘Vanda’. Trendem posledních let je významný vzestup výsadeb odrůd ‘Kordia’ a ‘Burlat’, stabilní podíl si udržuje ‘Hedelfingenská’, ‘Karešova’, ‘Těchlovan’ a ‘Van’. Výrazně ubývají odrůdy ‘Granát’, ‘Kaštanka’ a ‘Napoleonova’.

Ing. Blažková vyzvedla a doporučila i některé nověji zaregistrované odrůdy: pozdní cizosprašnou tmavou chrupku ‘Těchlovan’, která je odolná proti pukání plodů a má květy odolné vůči mrazu; středně ranou cizosprašnou tmavou chrupku ‘Vanda’, která je odolná proti pukání plodů i vymrzání květů a je citlivá k monilióze; ranou cizosprašnou tmavou srdcovku ‘Aranka’, která je odolná proti pukání s plody, které se hmotnostně přibližují odrůdě ‘Burlat’. Dále zmínila ranou cizosprašnou tmavou polochrupku ‘Marta’, cizosprašnou tmavou chrupku s atraktivními plody ‘Horka’, u které se praskavost pohybuje mezi 50 – 60 %; středně ranou cizosprašnou tmavou chrupku ‘Sylvana’ s vysokou odolností květů proti vymrzání; středně plodnou odrůdu ‘Halka’, u které praskavost dosahuje 50 %. V závěru příspěvku byly zmíněny pozdní cizosprašná tmavá chrupka ‘Vilma’ s tmavočervenými velkými plody, citlivými na moniliózu; srdcovka ‘Helga’ s pravidelnou plodností, větší citlivostí na jarní mrazy a odolností proti praskání plodů a chrupka ‘Sandra’ s plody o hmotnosti až 14 g, odolností proti praskání plodů.

-podnože

Mezi doporučené podnože autorka příspěvku zařadila P-HL-A, P-HL-B, P-HL-C, Tabel Edabriz a Gizela 5. P-HL-A lze doporučit pro všechny oblasti vhodné pro pěstování třešní. Do sušších oblastí pouze se závlahou nebo do dobrých hlubších půd. Stromy vyžadují opěrnou konstrukci a vyšší dávky dusíkatého hnojení. Je vhodná pro tvar vřeten a volně rostoucího zákrsku. Tvoří kořenové výmladky. P—HL-B lze doporučit pro všechny oblasti vhodné pro pěstování třešní s výjimkou oblastí ohrožených zimními mrazy. Stromy nevyžadují opěrnou konstrukci. Tvoří kořenové výmladky. Je vhodná pro pěstitelský tvar vřeten i volně rostoucího zákrsku. P-HL-C je vhodná do oblastí s vyšším úhrnem srážek nebo do výsadeb se závlahou. Nehodí se do lehkých půd bez závlah. Podnož vyžaduje opěrnou konstrukci. Vytváří méně kořenových výmladků než P-HL-A a P-HL-B. Tabel Edabriz roste nejslaběji, má minimum kořenových výmladků, sklon k přeplozování (menší plody). Je citlivá na obsah vápníku v půdě a mšice. Její využití v našich podmínkách je problematické. Gizela 5 je vhodná jen do úrodných půd. Lze ji doporučit pro všechny oblasti vhodné pro pěstování třešní. V sušších lokalitách vyžaduje závlahu. Stromy nevyžadují oporu. Je vhodná pro tvarování vřeten i volně rostoucích zákrsků. Není vhodná pro příliš plodné odrůdy. Výmladky tvoří jen ojediněle.

- výsledky pokusů

Kromě pokusů se sledováním úhynu stromů na zakrslých podnožích (viz tabulka) prezentovala Ing. Blažková porovnání průměrných výnosů ze stromů na různých podnožích v letech 2001 – 2004. Z výsledků vyplývá, že se nejlépe umístila Gisela 5, a to jak ve variantě s dávkou 45 kg N/ha, tak i ve variantě 60 kg N/ha. Podle výnosu (kg/strom) si v roce 2004 v Chelčicích nejlépe vedla opět Gisela 5 u všech odrůd (‘Burlat’, ‘Summit’, ‘Vanda’). Nejvyšší výnosy u podnože Gisela 5 byly zaznamenány i ve Stošíkovicích. Výbornou ujmavost podnoží před očkovaním prokázala v roce 2003 P-HL-C a Gisela 5, a to jak na úhoru, tak při závlaze (nad 97 %). Na závlahu velmi dobře reagovaly sledované podnože P-HL-A a P-TU-2. Novinky ze zahraničí

Ve druhém příspěvku prezentoval Josef Kloutvor nejprve přehled odrůd podle ranosti a následně se věnoval novým perspektivním odrůdám, které se pěstují ve světě. Představil následující odrůdy:

- ‘Regina’ vznikla křížením ‘Schneiderova’ x ‘Rube’, vyšlechtili ji v německém Jorku. Má velký plod, tuhou, aromatickou a šťavnatou dužninu velmi dobré chuti. Zraje v 7. třešňovém

týdnu. Plodnost má rannou, mírně nadprůměrnou a pravidelnou. Jedná se o cizosprašnou odrůdu s dobrou odolností květů proti mrazům a plodů proti pukání.

- 'Summit' je kanadskou odrůdou, která vznikla křížením odrůd 'Van' a 'Sam'. Má velký plod (8 g) s tuhou, aromatickou dužninou velmi dobré chuti. Plodnost je raná, střední a pravidelná. Jedná se o cizosprašnou odrůdu. Odolnost květů proti mrazu a plodů proti pukání je dobrá. Slabší stránkou je náchylnost plodů na napadení moniliózou.

- 'Sweetheart' je původem z Kanady, vznikla křížením 'Van' a 'New Star'. Velký plod (7 – 10 g) má tuhou, světlou dužninu velmi dobré a harmonické chuti. Plodnost rannou středně vysokou, pravidelnou. Odolnost na vymrzání květů a pukání plodů je střední.

- Kanadská odrůda 'Lapins' vznikla křížením 'Van' a 'Stella'. Velký plod má tuhou dužninu harmonické a velmi dobré chuti. Plodnost je raná, dosti vysoká a pravidelná. Odolnost květů proti mrazu dobrá, plodů proti pukání střední až menší. Plody jsou často napadány moniliózou.

- 'Sunburst' je také kanadská odrůda vzniklá křížením 'Van' a 'Stella'. Velký plod (8 – 9 g) má středně tuhou aromatickou dužninu velmi dobré chuti. Plodnost je raná, dosti vysoká. Vykazuje střední odolnost proti pukání plodů. Ty bývají slabě napadány moniliózou.

- 'Kristin' byl vyšlechtěn v USA křížením 'Napoleonova' x 'Gil Peck'. Má velký plod (7 – 8 g). Jedná se o tmavou chrupku s červenou dužninou velmi dobré chuti. Plodnost je raná, středně vysoká.

- 'New Star' je kanadská odrůda vzniklá křížením 'Van' x 'Stella'. Má plod o hmotnosti 7 – 10 g. Jedná se o tmavou chrupku s tmavou dužninou. Chuť má aromatickou velmi sladkou. Plodnost je raná, středně vysoká. Je citlivá na pukání plodů.

- 'Sylvia' je kanadská odrůda vzniklá křížením 'Lambert Compact' x 'Van'. Plod dosahuje hmotnosti 7 – 9 g. Dužninu má tuhou, velmi dobré chuti. Plodnost má ranou, středně vysokou. Je citlivější na pukání plodů.

Po skončení prezentací následovala diskuse nad kvalitou a vlastnostmi jednotlivých podnoží a také návštěva pokusných sadů VŠÚO Holovousy a pěstitele Milana Fikara z hořických ovocných a okrasných školek.

(Agroweb)

Odrůdy

Nově registrované zimní odrůdy jablek

Již tradičně je největší nárůst nových odrůd zaznamenáván ve skupině zimní. Zahraniční odrůdové mutace i tuzemské odrůdy v nových kombinacích křížení doznávají zlepšující parametry v barevnosti i v délce skladovatelnosti. Podstatné jsou i zlepšované vlastnosti zvyšující se odolnosti k houbovým chorobám. Mezi známými šlechtitelskými tuzemskými subjekty se objevuje i nové jméno soukromého šlechtitele, který dlouholetou šlechtitelskou prací zaznamenává úspěch v této krásné disciplíně. Hovořím o kvalitních odrůdách Petra Kumšty. Přejme si jen, aby byl dostatek rozmnožovacího materiálu pro potřeby všech, kteří mají zájem tyto odrůdy vyzkoušet a pěstovat.

Odrůda 'Bel-El' vznikla barevnou mutací odrůdy 'Elstar'. Žadatelem o registraci byla firma Jomobel NV, Halen, Belgie. Zmocněným zástupcem v ČR je firma Sempra Litoměřice, s. r. o. Registrována byla v roce 2004. Strom roste bujně v plodnosti středně, habitus koruny je vzpřímený až rozložitý, koruna je dostatečně zahuštěna středně dlouhým obrostem. Plodí jednotlivě i ve shlucích na krátkém dřevě. Plodí nepravidelně, což má za následek inkompatibilita některých odrůd k opylení. Plod je středně velký, při probírce až velký, kulovitý až kulovitě kuželovitý, bez žebrovaní a masitých svalců na vrcholu tj. nad kališní

jamkou. Slupka má nerovný povrch je suchá, středně tlustá a slabě ojíňená. Na povrchu slupky jsou četné, bílé, středně velké lenticely. V porostech bez závlahy se okolo stopečné jamky objevuje rzivost. Stopka je tlustá a středně dlouhá. Základní žlutozelená barva je krytá celoplošně červeným zabarvením se světlým žiháním. Dužnina je krémové barvy, křehké konzistence, středně šťavnatá se sladce navinulou chutí. Sklizňová zralost plodů nastává začátkem září, konzumně nazrávají v listopadu, skladovat lze do poloviny února. Odolnost proti napadení strupovitostí je nízká, proti napadení padlím je střední. Odrůda je určena pro teplejší i chráněné střední oblasti s dostatkem vláhy. Ve vyšších oblastech má sklon k maloplodosti a může taktéž namrznout ve dřevě i květech.

Odrůda 'Blaník' byla vyšlechtěna pod označením KuP-232/5, vznikla křížením odrůd 'Florina' x 'Šampion'. Žadatelem o registraci byl pan Petr Kumšta z Votic u Vodňan. Registrována byla v roce 2003. Odrůda je právně chráněná. Strom roste bujně v plodnosti středně bujně, habitus koruny je polovzpřímený až rozložitý. Koruna bývá zahušťována středně dlouhými a středně tlustými letorosty, plodí jednotlivě i ve shlucích na krátkém dřevě. Probírka plodů se děje jen výjimečně. Stopka je krátká až středně dlouhá a středně tlustá. Plod je velký, kulovitě kuželovitý až široce komole kuželovitý, slabě žebrovaný s malými až středními masitými svalci na vrcholu. Slupka je suchá, ojíňená, bělavě žlutá základní barva je ze 2/3 krytá rozmytou tmavou červení. Dužnina bílé barvy, středně šťavnatá je navinule sladké chuti, aromatická a dobrá. Sklizeň nastává začátkem října, do konzumní zralosti nastupuje v prosinci, skladovatelnost bývá do konce února. Odrůda je rezistentní proti napadení strupovitostí, odolnost proti napadení padlím jabloňovým je střední, zvláště v teplejších polohách. Vhodná do všech pěstitelských oblastí, má však uplatnění i ve vyšších a méně vhodných polohách.

Odrůda 'Dantes' vznikla vícenásobným křížením odrůd x 'Prima'. Žadatelem o registraci byla firma Ing. Petr Hajduček – Uniplant, Skrbeň. Registrována byla v roce 2003. Strom roste středně bujně, habitus má rozložitý až převislý charakter, koruna je často zahušťována středně dlouhými a tenkými letorosty, které je nutné letním řezem redukovat. Plodí na krátkém dřevě ve shlucích i jednotlivě. Stopka je tenká a krátká. Plod je středně velký s probírkou i velký, kulovitého tvaru, bez žebrování a masitých svalců. Slupka má hladký povrch je středně tlustá, slabě ojíňená, na skladě v době zrání silně mastná. Základní zelenožlutá barva je krytá purpurovou červení, která je celoplošně rozmytá. Dužnina krémové barvy má křehkou konzistenci je středně šťavnatá, v chuti sladce navinulá. Plody se sklízí začátkem září, konzumně nazrávají v říjnu se skladovatelností do ledna. Odrůda je rezistentní proti napadení strupovitostí. Odolnost proti napadení padlím je v teplejších polohách nízká, s nadmořskou výškou výskyt se snižuje. Vhodné pro tuto odrůdu bude pěstovat ji na bujnější podnoži (J-TE-E, J-TE-H, J-OH-18 i MM106) a zakládat korunu výše jak 0,7 m nad zemí.

Odrůda 'Degas' byla vyšlechtěna pod označením TE-14.210, vznikla volným opylováním odrůdy 'Gascoigneho šarlatové'. Žadatelem o registraci byla firma Sempra Praha, a. s. Registrována byla v roce 2003. Strom roste bujně až velmi bujně, habitus koruny je vzpřímený, korunu často zahušťují velmi dlouhá a tlusté výhony, které je nutné redukovat letním řezem. Plodí na krátkém dřevě, ve shlucích i jednotlivě. Stopka je krátká a tlustá. Plod je velký až velmi velký, kulovitý s středními masitými svalci na vrcholu. Slupka je nerovného povrchu, hladká, bez ojíňení a rzivosti. Základní je barva zelenožlutá, na osluněné straně se objevuje nevýrazné oranžové až růžové líčko. Dužnina krémové barvy je středně šťavnatá a slabě navinulá v chuti. Sklizňová zralost nastává v polovině září, konzumní pak v listopadu se skladovatelností do ledna. Odrůda je tolerantní k napadení strupovitostí, proti napadení

padlím jen středně odolná. Vhodná do všech pěstitelských poloh s dostatkem vláhy.

Odrůda 'Diamant' byla vyšlechtěna pod označením (TE-40.936), vznikla vícenásobným křížením odrůd x 'Šampion'. Žadatelem o registraci byla firma Sempra Praha, a. s. Registrována byla v roce 2004. Strom roste středně bujně, v plodnosti slabě, habitus koruny má rozložitý až převislý charakter. Korunu dostatečně zahušťují středně dlouhé, ale jen tenké letorosty, větve mají sklon k vyholování. Plodí jednotlivě i ve shlucích na krátkém rozvětveném obrostu. Probírkou plodů řešíme jejich zvětšení velikosti a také omezení střídavé plodnosti. Stopka je tenká a středně dlouhá. Plod je středně velký, kulovitý, bez žebrování a masitých svalců. Slupka je na povrchu suchá, středně tlustá bez ojínění, někdy se na líčku objevuje jemná, vlasečnicovitá rzivost. Základní zelenožlutá barva je krytá celokrajně rozmytou purpurovou červení. Dužnina bílé barvy je tuhé konzistence, středně šťavnatá, navinule sladká v chuti. Sklizňová zralost plodů již od poloviny září, konzumně nazrávají v listopadu se skladovatelností do února. Odolnost proti napadení strupovitostí i padlím jabloňovým je střední. Je určena pro pěstování ve všech pěstitelských polohách s dostatkem vláhy.

Odrůda 'Durit' vznikla vícenásobným křížením odrůd. Registrována byla v roce 2003. Žadatelem o registraci byla firma Ing. Petr Hajduček – Uniplant, Skrbeň. Registrována byla v roce 2003. Strom roste středně bujně až bujně, habitus koruny má polovzpřímený charakter. Korunu často zahušťují dlouhé a středně tlusté výhony, které je nutné letním řezem redukovat, plodí ve shlucích na krátkém dřevě. Stopka je středně dlouhá a středně tlustá. Plod středně velký, kuželovitý. Slupka je hladká, bez ojínění, u kalicha jemně rzivá. Základní žlutozelená barva bývá překrytá červeným rozmytým žlhaním. Dužnina je žlutavé barvy, velmi šťavnatá, v chuti navinule sladká a voňavá. Plody se sklízí koncem září, nazrávají v listopadu, se skladovatelností do poloviny února. Odrůda je rezistentní proti napadení strupovitostí, proti napadení padlím jabloňovým je středně odolná. Je vhodná do teplých a středních zavlažovaných oblastí. Ve vyšších a nevhodných polohách trpí plody rzivostí.

Odrůda 'Fany' byla vyšlechtěna pod označením KuP-155, vznikla křížením odrůd 'Šampion' a 'Jonathan'. Žadatelem o registraci byl pan Petr Kumšta z Votic u Vodňan. Registrována byla v roce 2004. Strom roste středně bujně, habitus koruny má vzpřímený až rozložitý charakter. Větve dostatečně obrůstají krátkým plodonosným obrostem. Plodí jednotlivě i ve shlucích, probírku uplatňujeme výjimečně při přeplození. Stopka je krátká a středně tlustá. Plod je velký, kulovitý až ploše kulovitý, velikostně i tvarově vyrovnaný. Slupka je hladká, tenká, bez ojínění a mastnosti. Základní žlutá barva slupky je částečně krytá červení ve formě žlhaní. Dužnina je žlutavé barvy, středně pevné, křehké konzistence, středně šťavnatá, v chuti navinule sladká. Sklizňová zralost na přelomu září a října, konzumní zralost v listopadu, skladovatelnost do poloviny února. Odolnost proti napadení strupovitostí je střední, proti napadení padlím je vysoká. Je určena pro pěstování ve všech pěstitelských polohách s dostatkem vláhy.

Odrůda 'Jonagored Supra' vznikla jako barevná mutace odrůdy 'Jonagored'. Žadatelem o registraci byla firma Jomobel NV, Halen, Belgie. Zmocněným zástupcem u nás je firma Sempra Litoměřice, s. r. o. Registrována byla v roce 2004. Strom roste bujně, habitus koruny má vzpřímený až rozložitý charakter. Korunu často zahušťují středně tlusté a dlouhé letorosty, které letním řezem zakracujeme, případně redukujeme. Plodí na krátkém dřevě ve shlucích i jednotlivě, probírku uplatňujeme výjimečně při přeplození. Stopka je středně tlustá až tlustá a středně dlouhá. Plod je středně velký až velký, kulovitý až ploše kulovitý, bez žebrování a masitých svalců. Slupka má hladký povrch je středně tlustá, bez ojínění, na skladě v době

nazrávání slabě masná. Základní zelenožlutou barvu v době zralosti překrývá ze 2/3 rozmytá červeně. Dužnina krémové barvy má křehkou konzistenci je šťavnatá a navinule sladká v chuti. Do sklizňové zralosti nastupuje od poloviny září, konzumně nazrává koncem října, na skladě vydrží do konce ledna. Odolnost proti houbovým chorobám je nízká. Odrůda je určena pro teplejší i chráněné střední oblasti s dostatkem vláhy.

Odrůda 'Pilot' byla vyšlechtěna pod označením Pi-A-34,25. Vznikla křížením odrůd 'Clivia' a 'Undine'. Žadatelem o registraci byla firma Gevo, Nürtingen, Německo. Zmocněným zástupcem v ČR je firma Sempra Praha, a. s. Registrována byla v roce 2004. Odrůda je právně chráněná. Strom roste středně bujně, v plodnosti slabě, habitus koruny má rozložitý, v plodnosti převislý charakter. Koruna je vzdušná a jen ojediněle bývá zahušťována středně dlouhými a tenkými letorosty. Plodí na krátkém dřevě ve shlucích i jednotlivě, pro větší velikost plodů je nutná jejich probírka. Stopka je středně tlustá až tlustá a středně dlouhá. Plod je střední velikosti, komole kuželovitý se slabými masitými svalci na vrcholu. Slupka má nerovný a drsný povrch je středně tlustá a slabě ojíněná. Lenticely jsou četné, středně velké a bílé barvy. Základní zelenožlutá barva slupky je překrytá ze 2/3 rozmytou purpurovou červení s výrazným tmavě červeným žíháním. Dužnina krémové barvy je tuhé konzistence, málo šťavnatá, voňavá, v chuti sladce navinulá. Sklizňová zralost plodů nastává začátkem října, konzumně dozrávají v prosinci se skladovatelností do března. Odrůda je určena pro teplé i chráněné střední oblasti s dostatkem vláhy.

Odrůda 'Pyrop' byla vyšlechtěna pod označením TE-29.819, vznikla křížením odrůd 'Dukát' x (HAR-11-T-68). Žadatelem o registraci byla firma Sempra Praha, a. s. Registrována byla v roce 2005. Strom roste bujně, habitus koruny má vzpřímený až rozložitý charakter. Korunu často zahušťují středně tlusté a dlouhé letorosty, které letním řezem redukuje. Plodí na krátkém dřevě ve shlucích, pro zvětšení plodů a zabránění střídavé plodnosti musíme provádět probírku. Stopka je dlouhá a tenká. Plod jen střední velikosti, ploše kulovitý, velmi slabě žebrovaný se slabými masitými svalci na vrcholu. Slupka je hladká, středně tlustá, bez ojínění a mastnosti, někdy s nízkou rzivostí okolo stopečné jamky. Základní zelenou barvu slupky, překrývá celoplošně červenohnědé zbarvení. Dužnina zelenavé barvy je měkká, středně šťavnatá a v chuti sladce navinulá. Sklizňová zralost začíná koncem září, konzumní zralost nastává v listopadu, skladovatelnost bývá do konce února. Odrůda je rezistentní proti napadení strupovitostí a středně odolná k napadení padlím jabloňovým. Nalezne uplatnění ve středních i vyšších polohách.

Odrůda 'Rubimeg' byla vyšlechtěna pod označením HL 319, vznikla křížením odrůd 'Megumi' x 'Rubín'. Žadatelem o registraci byla firma Sempra Praha, a. s. Registrována byla v roce 2003. Strom roste bujně, později jen středně bujně, habitus koruny má polovzpřímený až rozložitý charakter. Korunu zahušťují dostatečně středně dlouhé a středně tlusté výhony. Plodí na středně dlouhém i krátkém dřevě, jednotlivě. Stopka je dlouhá a středně tlustá. Plod je kulovitěho tvaru, velký až velmi velký, bez žebrování a masitých svalců. Slupka je středně tlustá až tenká, hladká, rovná bez ojínění. Základní barva je bělavě zelená, krycí je rozmytá světle červená s tmavě červeným žíháním. Dužnina krémové barvy má křehkou konzistenci je velmi šťavnatá, v chuti nasládlá a dobrá. Sklízí se začátkem října, konzumně dozrává v listopadu se skladovatelností do února. Odrůda je středně odolná proti napadení strupovitostí a odolná proti napadení padlím jabloňovým. Je vhodná do všech poloh se středně až méně rostoucími podnožemi s využitím pro nižší tvary. Při použití bujnějších podnoží užívají se pro vyšší kmenné tvary nebo méně úrodné půdy.

Odrůda 'Rubinstep' byla vyšlechtěna pod označením HL 164, vznikla křížením odrůd 'Clivia' x 'Rubín'. Žadatelem o registraci byla firma Sempra Praha, a. s. Registrována byla v roce 2003. Odrůda je právně chráněná. Strom roste bujně v plodnosti středně bujně, habitus koruny má vzpřímený až rozložitý charakter. Koruna je více zahušťována středně dlouhými a tlustými výhony, které je nutné letním řezem redukovat, případně zakracovat. Plodí ve shlucích i jednotlivě, na středně dlouhém i krátkém plodonosném obrostu. Pro zvětšení plodů a zabránění střídavé plodnosti musíme provádět probírku. Stopka je středně dlouhá a tlustá. Plod má ploše kulovitý tvar, ale jen střední velikost, bez žebrování se slabě výraznými masitými svalci na vrcholu. Slupka je středně tlustá, suchá, rovná, bez ojínění. Základní světle zelená barva slupky, později zežloutne. Krycí barva je oranžová s červeným žíháním vysoké intenzity. Dužnina krémové až světle oranžové barvy je křehké konzistence, středně šťavnatá v chuti nasládlá, voňavá a aromatická. Sklizňová zralost začíná začátkem října, konzumně dozrává již v prosinci, skladovatelnost bývá dlouhá až do dubna. Odrůda je středně až méně odolná proti napadení strupovitostí i proti napadení padlím jabloňovým. Je vhodná do teplých a chráněných středních poloh, na slabě a středně rostoucích podnožích, s dostatkem vláhy.

Odrůda 'Unitop' byla vyšlechtěna pod označením OH 186, vznikla křížením odrůd 'Golden Delicious' x 'Diadém'. Žadatelem o registraci byla firma Ing. Petr Hajduček – Uniplant, Skrbeň. Registrována byla v roce 2004. Strom roste slabě, habitus koruny má rozložitý charakter, koruna bývá často zahušťována středně dlouhými a tlustými výhony, které je nutné letním řezem redukovat. Plodí na krátkém dřevě ve shlucích i jednotlivě, probírku uplatňujeme jen při přeplození a pro zvětšení velikosti plodů. Stopka je tlustá a středně dlouhá. Plod je středně velký, kulovitý se slabými masitými svalci na vrcholu. Slupka má drsný povrch je suchá, středně tlustá, bez ojínění a mastnosti, na povrchu jsou patrné malé a bílé lenticely. Základní zelenožlutá barva je krytá červeným žíháním. Dužnina žlutavé barvy, má křehkou konzistenci je středně šťavnatá a v chuti navinule sladká. Plody se sklízí v polovině září, konzumně nazrávají koncem října se skladovatelností do konce ledna. Odolnost proti napadení houbovými chorobami je nízká. Odrůda je určena do teplých a středních oblastí s dostatkem vláhy.

(převzato ze Zahradaweb - Ing. Dušan Nesrsta, ÚKZÚZ)

Ochrana sadů

Monitoring a chemická ochrana proti obaleči zimolezovému

V systému konvenční ochrany byl obaleč zimolezový (*Adoxophyes orana*), stejně jako ostatní škodlivé druhy slupkových obalečů, redukován širokospektrálními insekticidy, používanými v ochraně proti obaleči jablečnému a dalším hmyzím škůdcům. Jeho význam a dalších druhů obalečů však v současné době roste zejména v souvislosti se zavedením systému integrované ochrany a používáním selektivních insekticidů a biologických prostředků ochrany. V posledních letech je u nás obaleč zimolezový nejškodlivějším druhem ze skupiny slupkových obalečů. Z několika primárních ohnisek přemnožení zjištěných ve východních Čechách před pěti lety se v letech 2002 až 2004 objevily škodlivé výskyty v ovocnářských oblastech většiny území východních a středních Čech. Je předpoklad, že šíření této agresivní populace obaleče zimolezového bude pokračovat do dalších oblastí. K přemnožení tohoto škůdce dochází náhle z roku na rok a není-li zaveden systém preventivních opatření, dochází k hospodářsky významným ztrátám, které pro jiné druhy škůdců ovoce nemají v našich podmínkách obdoby. Housenky obaleče zimolezového škodí zejména žírem na plodech. Poškození pupenů a květů na jaře nebývají významná, pokud nedojde k přemnožení.

Housenky přezimující generace způsobují žírem na plodech deformace, nekrózy a zkorovatělé plošky. Housenky druhé generace, která se u obaleče zimolezového pravidelně vyskytuje, způsobují v době před sklizní drobná povrchová poškození plodů, která se již nezhojují a jsou vstupní branou pro napadení houbovými a bakteriálními chorobami. Škody na plodech se mohou objevit až ve skladech, kde se housenky líhnou z vajíček nakladených krátce před sklizní. Takové plody krátce po naskladnění podléhají skládkovým chorobám, což způsobuje pěstitelům značné škody. Životní cyklus a bionomie Obaleč zimolezový je v Evropě považován za nejvýznamnějšího škůdce ze skupiny slupkových a pupenových obalečů. Škodí zejména v ovocných sadech v Belgii, jižním Holandsku, Rakousku, jižním Švýcarsku, Německu, balkánských zemích a ve východní Evropě. Hostitelskými rostlinami jsou všechny druhy ovocných dřevin, ale také olše, bříza, líska, zimolez, topol, růže a vrba. U nás má obaleč zimolezový pravidelně dvě generace v roce. Přezimují housenky II. – III. vývojového stupně o velikosti až čtyři milimetry v zápředcích pod připředenými listy, ve štěrbinách kůry, mezi šupinami odumřelých pupenů, apod. Rozlézání housenek ze zápředků je rozvleklé. První vlna rozlézání nastává obvykle ve fázi myšího ouška. Z kmenů a kosterních větví zejména u stromů s popraskanou borkou se housenky rozlézají až v průběhu květu jabloní. Na jaře vytvářejí zápředky na květních a listových růžicích a živí se rašícími listy, poupaty a květy. Pokud nedojde k přemnožení, mají tato poškození malý ekonomický dopad. Motýli přezimující generace létají od konce května do začátku července, přičemž let přezimující generace může být ve dvou vlnách. Motýli první letní generace létají od poloviny až konce července do září. Samičky motýlů přezimující generace po oplození kladou vajíčka na listy ve snůškách obsahujících až 300 vajíček. Z vajíček se líhnou housenky první letní generace, které ožirají listy a později okusují i slupku mladých plodů. Na plodech způsobují plošné povrchové požerky, a to v místech shluků více plodů nebo pod připředenými listy. Po ukončení žíru se housenky kuklí. Druhá letní generace se líhne během srpna až října a způsobuje drobná povrchová poškození slupky plodů. Ve druhém až třetím vývojovém stupni housenky přerušují vývoj a hledají zimní úkryty k přezimování, kde se zapřádají.

Monitorování letové aktivity

1. Feromonové lapáky

Monitorování letové aktivity motýlů slouží jako podklad pro rozhodování k provedení ochranného zásahu a indikaci termínu ošetření. Víceleté sledování letové aktivity umožňuje odhad trendů v nárůstu či poklesu významu, resp. nárůstu či poklesu velikosti populace obaleče zimolezového. Letová aktivita motýlů obaleče zimolezového se monitoruje pomocí různých typů feromonových lapáků (plastových nebo papírových s povrchovou úpravou) s odparníky obsahujícími feromon specifický pro tento druh (Z9-14: Ac + Z11-14:Ac). V případě zjištění zvýšeného poškození slupky plodů při sklizni nebo zvýšeném výskytu obaleče zimolezového u pěstitelů v okolí je třeba v následujícím roce do sadů instalovat feromonové lapáky. Lze je včetně návodu na použití objednat u řady firem. Feromony lákají pouze samce sledovaných druhů. Do lapáků se vkládají výměnné lepové desky opatřené nevysychavým lepem. Lapáky se rozmísťují rovnoměrně po výsadbě ve vzdálenosti minimálně 50 m od sebe do korun jabloní přibližně ve dvou třetinách od středu koruny ve výšce asi 160 cm. Na jedno stanoviště se vyvěšují dva až tři lapáky. Monitoring se provádí od konce května až do sklizně jablek. Kontrola náletů samců do lapáků se provádí dva krát týdně. V době kontroly se monitoruje počet samců a podle potřeby se vyměňují lepové desky. Průběh letu se zaznamenává v grafu v závislosti na kalendářních datech. Za letovou vlnu lze považovat výrazný nárůst úlovků v lapácích, obvykle úlovek dva až tři krát vyšší než jeden ze dvou předcházejících.

Ochrana

Ochrana proti obaleči zimolezovému se v systémech integrované produkce ovoce provádí na základě monitorování výskytu housenek a sledování letové aktivity motýlů. K rozhodování o provedení ochranného zásahu slouží prahy škodlivosti, které stanovují počet jedinců (eventuálně určitého jeho vývojového stádia), který je minimální hranicí pro zahájení ošetření. Pro ochranná opatření jsou přednostně využívány insekticidy selektivní k přirozeným nepřátelům škůdců, které neindukují následné přemnožení jiných druhů škůdců. Z ochrany jsou proto vyloučeny pyretroidy a většina organofosfátů. Pro efektivitu ošetření je nezbytné určit optimální termín na maximální výskyt stádia, které je k použitému prostředku ochrany nejcitlivější. Výskyt obaleče zimolezového nebývá v sadech rovnoměrný. Větší výskyt i poškození plodů lze očekávat v částech sadů sousedících s neošetřovanými nebo nedostatečně ošetřovanými sady. Rozdílný je i stupeň poškození v závislosti na odrůdě. Více poškozeny bývají plody odrůd s jemnou slupkou bez voskového povrchu, např. Šampion, Golden Delicious, oproti odrůdám se slupkou s voskovým povrchem, např. Idared, Selena.

Způsoby kontroly výskytu

- zimní kontrola

První hodnocení výskytu přezimujících housenek obaleče zimolezového se provádí při zimní kontrole. Standardní zimní kontrola se provádí od konce prosince do poloviny března nejpozději do fáze „zelené špičky“. Odebírají se vzorky 20 větviček z 20 stromů úhlopříčně z kontrolované parcely. Hodnotí se 20 cm dlouhé segmenty dvou až tří letých větví s plodonoši. Práh škodlivosti pro ošetření v této době je u pupenových a slupkových obalečů shodně 1,5 housenek v zářezu na 1 m větvičky. Ukazuje se však, že pro obaleče zimolezového v našich podmínkách bude práh škodlivosti nižší, okolo 0,5 housenek na 1 m větvičky. Zejména ve straších výsadbách přezimuje značné množství housenek v zářezcích pod popraskanou borkou. Při zimní kontrole nemusí být na větvičkách významná část populace zjištěna.

- kontrola v době vegetace

V období od rašení do květu se hodnotí výskyt housenek obaleče zimolezového vizuální kontrolou listových a květních růžic. Odebírá se vzorek 100 růžic, přičemž jeden vzorek reprezentuje výskyt housenek do výměry 10 ha v případě bloků s jednou odrůdou. Pro ošetření před květem platí práh škodlivosti tři a více housenek na 100 růžic. Po odkvětu je možné hodnotit výskyt housenek rovněž vizuální kontrolou růžic, v této době platí pro ošetření práh škodlivosti pět a více housenek na 100 růžic. Výskyt housenek po odkvětu se hodnotí také sklepáváním. Pro obaleče zimolezového a ostatní druhy slupkových a pupenových obalečů je orientační hodnotou prahu škodlivosti čtyři a více housenek na 100 sklepů.

Režim ošetření

Následující režim ochrany proti obaleči zimolezovému je třeba v plném rozsahu použít pouze při přemnožení tohoto druhu a při škodách na plodech, které způsobily housenky v předchozím roce. Při nižším výskytu je možné některé z termínů ochrany vypustit podle skutečného výskytu škůdce v sadu. Ošetření na housenky letní generace, které způsobují škody na plodech, je ve většině roků problematické z hlediska ochranné lhůty přípravků. Ošetření je tedy třeba směřovat na přezimující generaci a housenky první letní generace. První termín ošetření proti obaleči zimolezovému při přemnožení je předjarní postřik před květem, časovaný od fáze myšího ouška. V té době housenky postupně opouštějí zářezky a vřívají se do pupenů. Přednostně je třeba v tomto období používat přípravek Cascade 5 EC. Přípravek Zolone 35 EC, který není na zavlečené rezistentní populaci obaleče zimolezového dostatečně účinný, lze využít v této době pro ochranu proti ostatním druhům slupkových a pupenových obalečů. Předjarní ošetření olejovými přípravky není na housenky ukryté pod zářezky dostatečně účinné.

Druhý termín ošetření je proti obaleči zimolezovému doporučován v období bezprostředně po odkvětu pouze při překročení prahu škodlivosti (tři a více housenek na 100 růžic) v případech, že předjarní postřik nebyl proveden nebo nebyl dostatečně účinný. Vedle přípravku Cascade 5 EC lze použít přípravek Reldan 40 EC. Třetí, pouze doplňkový termín ošetření přípravkem Insegar 25 WP, je třeba při přetrvávajícím výskytu housenek směřovat na poslední vývojový stupeň housenek. Přípravek Insegar 25 WP zabraňuje přeměně housenek v kukly a v řadě evropských zemí se ošetření v tomto období běžně provádí. Při vysoké populační hustotě se ošetření Insegarem opakuje po 10 dnech tak, aby přípravek zasáhl poslední vývojový stupeň housenek v celé populaci. Toto ošetření je možné spojit s prvním ošetřením proti obaleči jablečnému. Čtvrtý, rozhodující termín ošetření, je na líhnoucí se housenky nové generace obaleče zimolezového. Ode dne zjištění letové vlny ve feromonovém lapáku se sčítají sumy efektivních teplot nad prahem 8 °C. Ošetření přípravky typu Cascade 5 EC, Trebon 10 EC, případně Reldan 40 EC a Dimilin 48 EC se provádí po dosažení SET 2100 HS (hodinových stupňů) nebo 87,5 DS (denních stupňů). Larvicidní ošetření se provádí po splnění SET stanovené pro embryonální vývoj vajíček, tj. od naklazení vajíček po líhnutí housenek z vajíček (graf č. 1). Pouze při přemnožení obaleče zimolezového a v letech, kdy výlet motýlů přezimující generace probíhá ve dvou samostatných letových vlnách, bývá účelné provést v tomto období dvě ošetření (graf č. 2). Potřeba druhého ošetření závisí na období reziduální účinnosti přípravku použitého pro první ošetření. Přípravky Alsystin 480 SC, Mospilan 20 SP a Zolone 35 EC nejsou proti housenkám obaleče zimolezového dostatečně účinné. Účinnost dalších insekticidů povolených pro ochranu jabloní nebyla dosud v našich podmínkách ověřena. Také účinnost přípravku Insegar 25 WP v této době je pro slupkové a pupenové obaleče nedostatečná. Na rozdíl od obaleče jablečného nemá přípravek Insegar 25 WP na obaleče zimolezového ovicidní účinek a není proto ani vhodný pro preventivní ošetření před líhnutím housenek. Použití přípravku Cascade 5 EC je dosud omezeno do doby květu jabloní. Pátý, doplňkový termín ošetření, je na konci léta směřován na líhnoucí se housenky druhé generace. Princip stanovení termínu tohoto ošetření je obdobný jako na housenky první generace. Spektrum přípravků pro ošetření na housenky druhé generace obaleče zimolezového je omezeno ochrannou lhůtou. Pokud je záruka dodržení ochranné lhůty, je v současné době neúčinnější přípravek Trebon 10 EC. K ošetření se dále doporučuje použít přípravky na bázi *Bacillus thuringiensis*. Pro řadu pěstitelů, kteří budou žádat o dotace na podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství podle Nařízení vlády č. 119/2005 z 2. března 2005 k zákonu č. 252/97 Sb. o zemědělství ve znění zákona č. 85/2004 Sb., je výběr přípravků pro ochranu omezen. Podle tohoto Nařízení nebylo možné v letošním roce podle § 14a odst. 4 písm. a) a odst. 5 písm. a) a e) používat v ochraně sadů přípravky Reldan 40 EC a Trebon 30 EC. (dle novely pro rok 2006 budou do integrované produkce tyto přípravky povoleny s omezením používání pouze jedenkrát za sezónu – poz. redakce)

(Zahradaweb- Ing. J. Stará PhD., Doc. RNDr. Ing. F.Kocourek, CSc)

Výzkum atraktivity „pear esteru“ pro obaleče jablečného

V jihovýchodní Francii byl uskutečněn čtyřletý experiment, který analyzoval atraktivitu „pear esteru“ samotného nebo ve spojení se sexuální feromonem ve srovnání s konvenčním lapáním za pomoci sexuálního feromonu. „Pear ester“, tj. ethyl (E,Z)-2,4-decadienote přitahuje k sexuálním feromonům nejen dospělé samečky obaleče jablečného (*Cydia pomonella*), ale také samičky. V jihovýchodní Francii byl uskutečněn čtyřletý experiment, který analyzoval atraktivitu tohoto „pear esteru“ samotného nebo ve spojení se sexuální feromonem ve srovnání s konvenčním lapáním za pomoci sexuálního feromonu, vyráběného americkou společností Trece. Výsledky francouzského výzkumu potvrdily význam „pear

esteru“ pro monitorování populací obaleče jablečného, zvláště když je spojen s lapáním za pomoci sexuálního feromonu. Tato atraktivita „pear esteru“ samotného je více ovlivněna podmínkami prostředí než atraktivitou sexuální pasti. Když je „pear ester“ aplikován na listy, významně omezuje rozsah napadení larvami obaleče jablečného; použití „pear esteru“ ve spojení s insekticidy je v současnosti studováno.

(Phytoma, 2005)

Venkov

Národní diskuse o budoucnosti venkova

Slavnostní tečkou za Národní diskusí o budoucnosti venkova se stala konference „Venkov 2007-2013“, která 10. října 2005 v hlavním sále dolní sněmovny parlamentu završila cyklus seminářů konaných v průběhu roku ve všech krajích ČR. Záštitu nad celou akcí převzal ministr zemědělství Petr Zgarba, a jak v úvodu poznamenal předseda Senátu ČR Přemysl Sobotka, šlo na naše domácí poměry o první konferenci k venkovu s tak širokým spektrem zástupců evropských farmářských organizací a institucí, ale i dalších činitelů svázaných se venkovskou politikou. To by mělo být pro ministerstvo zemědělství výzvou ke svému směřování v dalším období.

Předseda Asociace soukromých zemědělců (ASZ ČR) Stanislav Němec ve svém vystoupení nejprve poděkoval iniciátorům za možnost účasti Asociace na této velmi potřebné diskusi. Zdůraznil, že je třeba, aby zemědělci omezili mnohdy patrnou vlastní sebestřednost. Skutečný venkovský „pohled“ totiž nemůže být zužován na zemědělské dotace a její mechanismy, ale vyžaduje větší odstup zemědělců, kteří jsou jistě důležitou, nikoli však jedinou součástí venkova. Konstatoval, že všichni přítomní se celkem bez obtíží shodnou na tom, jaký bychom vlastně venkov chtěli, tedy prosperující a osídlený prostor s jasnou perspektivou. Mnohem složitější situace však nastává ve způsobu řešení, jak chceme těchto cílů dosáhnout. Za povšimnutí například stojí pohled na ves, ve které již nějaký čas úspěšně hospodaří několik soukromých zemědělců, se kterými jsou více či méně provázáni další menší podnikatelé (autodopravci, poskytovatelé služeb, živnostníci, apod.) a pohled na obec s jedním velkým zemědělským podnikem, kde je vše „pod palcem“ dlouholetého úzkého managementu, jehož skutečným cílem mnohdy není ani tak moc rozvoj venkova, jako spíš v klidu se dožít důchodu. O rozdílném přístupu a myšlení lidí v těchto sídlech, ve kterých jsou ekonomická a sociální prostředí takto konzervována, dobře vypovídají také volební preference jejich obyvatel zavánějící steskem po starých časech.

Ve snaze vystihnout tendence dalšího směřování českého zemědělství po roce „2“ v EU se předseda Asociace pokusil zmapovat strukturu současných hospodařících zemědělských podniků. Podotkl, že po šestnácti letech od změny politických poměrů již asi nevystačíme s plošným dělením na podniky právnických a fyzických osob, přičemž za více vypovídající považuje rozdělení podle velikosti farem, ze které často vycházejí formy vlastnictví a organizace těchto podniků. Vedle tradičních rodinných farem či korektním způsobem vzniklých a efektivně fungujících obchodních společností označil za velmi perspektivní typ většího rodinného podniku (zhruba kolem 200ha) s několika zaměstnanci a s využitím výhod jednoduché organizace, nízkých režijních nákladů a především osobní odpovědnosti farmáře. Takové farmy jsou za pečlivou práci schopny svým majitelům přinést slušné živobytí a i pro jejich potomky zpravidla znamenají perspektivu. Generační problém a schopnost zajištění této

kontinuity přitom bude brzy klíčovým parametrem pro „přežití“ každého zemědělského podniku.

Svou přirozenou roli sedláci postupně znovu objevují také v obecních zastupitelstvech, neboť tradičním připoutáním k farmě, potažmo k obci, mohou vlastní motivací přispět ke vhodné změně vzhledu obce či k jejímu ekonomickému rozvoji. Aby však mohl být vývoj úspěšný, musí být pro farmáře nastavena stručná a vymahatelná pravidla bez zbytečných regulací a zatěžující byrokracie. Stát by měl být garantem dodržování dlouhodobých koncepcí a rovných podmínek k hospodaření všem formám zemědělských podniků. Situace především v posledních letech bohužel žádné z uvedených podmínek příliš nenasvědčuje. Také otázku dotační politiky nelze do budoucna orientovat jako nástroj k hašení sociálních problémů, ale spíše jako platbu zemědělcům za plnění „veřejných objednávek“ ze strany státu v podobě udržované krajiny a zdravých, šetrným způsobem produkovaných potravin.

Předseda podvýboru pro venkov poslanecké sněmovny Jiří Papež, jako hlavní iniciátor krajských konferencí popsal systém vyhodnocování jednotlivých návrhů pracovních skupin a uvedl žebříček největších priorit. Za nejdůležitější považovali účastníci konferencí zlepšení kvality života a životního prostředí, změnu struktury krajiny, základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova a modernizaci zemědělských podniků. Kompletní výsledky jsou obsaženy ve speciální brožuře, kterou lze získat také v hlavní kanceláři ASZ ČR.

Hynek Fajmon, z pozice člena rozpočtového výboru evropského parlamentu otevřeně hovořil o složité a vyhrocené situaci v Bruselu při přijímání dokumentu o finanční perspektivě na roky 2007-2013. Namísto konkrétních čísel uvedl, že v současné době se dohoda spíše vzdaluje. Zdůraznil také, že je třeba vzít na vědomí, že dotační zemědělská politika EU je v příkrém rozporu s pravidly světové obchodní organizace (WTO), především s principem volného obchodu a bude muset dojít k její zásadní změně. Největší tlak přichází ze zemí produkující laciné komodity, jako je Austrálie, Argentina, Brazílie nebo Indie. Podle Fajmona ale evropským komisařům nelze v poslední době upřít deregulační iniciativu a snahy o reformní kroky, neboť by měla být jednak přehodnocena alespoň některá nadbytečná nařízení, a po cukerní reformě je prý třeba brzy očekávat reformu na trhu s ovocem a zeleninou nebo vínem.

„Česká agrární politika je posledních deset let špatná a nejdříve je potřeba udělat si pořádek u nás doma“, obrátil ve svém příspěvku poslanec ODS Miloslav Kučera pozornost zpět do Čech. Cestu prostého získávání dotací označil za zrádnou a pokud je 90 procent půdy v nájmu, je a bude nemalá část podpor bez očekávaného efektu odčerpávána mimo sektor. Obnovení vlastnických vztahů k půdě proto považuje za zcela zásadní, stejně jako hledání způsobů, jak reálně udržet české firmy na trhu. V této souvislosti upozornil také na fakt, že ČR je v Evropě již poslední zemí s nijak nevymezeným chováním obchodních řetězců, které systémem podnákladových slev plošně likvidují domácí producenty.

Diskuse na tomto fóru složeném převážně ze zemědělců a zástupců samosprávy se účastnili také další významné osobnosti z řad zástupců Spolku pro obnovu venkova a Svazu měst a obcí ČR, prezidenti Agrární i Potravinářské komory nebo generální ředitel MZe Holandska, místopředseda zemědělského výboru evropského parlamentu, prezident organizace COPA a další.

(podle ASZ)

Odborná způsobilost v ochraně rostlin

Odborná způsobilost v ochraně

Zákonem č. 326/2004 Sb. vzniká povinnost každé osobě, která manipuluje s přípravky na ochranu rostlin projít přezkoušením a v některých případech i školením. Povinnost mít osvědčení se tak vztahuje na každého farmáře či ovocnáře a to ať už zaměstnanec či majitele farmy. Každý, kdo má povinnost absolvovat kurz, by tak měl učinit ještě do konce roku. Seznam školení a škol, které je budou pořádat, by mělo sdělit na požádání kterékoliv pracoviště Státní rostlinolékařské správy. Předpoklad zahájení zkoušek je ihned po 1.lednu 2006. Zde je několik otázek a odpovědí, které má OUČR k dispozici z časopisu Zemědělec, doplněné o některé otázky, které byly zodpovězeny přímo OUČR.

Zákon č. 326/2004 Sb. definuje odbornou způsobilost k výkonu rostlinolékařské činnosti, která je spojena s řízením, případně ošetřováním rostlin a rostlinných produktů, půdy, objektů nebo jiných předmětů proti škodlivým organismům. Tyto činnosti musí vykonávat osoba odborně způsobilá. Je to důležité pro zemědělskou praxi, a proto na některé otázky s tím spojené odpovídal pracovník Státní rostlinolékařské správy Ing. Milan Zapletal, CSc.

➤ Jaký význam má odborně způsobilá osoba v procesu praktické ochrany rostlin?

Osobu odborně způsobilou pro zacházení s přípravky ustanovuje sice jako novou povinnost náš rostlinolékařský zákon (č.326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči), ale v podstatě tato povinnost nová není. Již dřívější legislativa podle nařízení vlády č. 192/1988 Sb., o jedech a některých látkách škodlivých zdraví, nařizovala odbornou způsobilost zaměřenou především na ochranu zdraví a bezpečnost práce s jedy a látkami zdraví škodlivými. Nové ustanovení však zakládá kvalitativně nové zákonné podmínky odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky. Stanoví princip fyzické osoby odpovědné za správné a bezpečné zacházení s přípravky na ochranu rostlin, pomocnými prostředky, popřípadě biocidními přípravky v rámci podnikání a rozšiřuje tento okruh podnikatelů v zemědělství, včetně pěstebních specializací (zahradnických, ovocnářských a chmelařských) také na producenty rozmnožovacího materiálu, lesních pěstebních podniků a jiných osob živnostensky podnikajících v oboru "ošetřování rostlin", na distributory přípravků a pracovníky vykonávající poradenskou činnost v oblasti používání přípravků.

➤ Musí být odborně způsobilá osoba ustanovena u všech forem zemědělského podnikání, nebo jsou nějaké výjimky?

V podstatě ano, musí být stanovena u všech. Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, se dotýká všech fyzických a právnických osob, které pěstují, vyrábějí, zpracovávají nebo uvádějí na trh rostliny a rostlinné produkty. Tento zákon v § 86 přímo jmenuje, že fyzické a právnické osoby, které při podnikatelské činnosti přípravky skladují, prodávají spotřebitelům, používají nebo přímo aplikují anebo poskytují poradenství, jímž se ovlivňuje používání přípravků, musí mít tuto činnost zabezpečenou fyzickou osobou. V praxi to znamená, že i v případě malých farem je to farmář sám nebo příslušník jeho rodiny. Připouští se ale možnost zabezpečení této činnosti osobou ve smluvním vztahu.

➤ Kdo je tedy odborně způsobilou osobou?

Jsou dvě možnosti, jak se stát odborně způsobilou osobou. Buď je splněna odborná způsobilost předchozím vzděláním, absolvováním vysokoškolského studia se zaměřením na rostlinolékařství, nebo získáním osvědčení o odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky úspěšným vykonáním zkoušky před komisí.

- Jak budou platit dříve vydaná osvědčení k nakládání s pesticidy (někteří je mají doživotně vydané) ?
Vysvědčení nebo zkoušky z jedů a jiná byla platná pro jiné zákony, které již nyní neplatí. Proto musí zkoušky nyní dělat všichni, jichž se to týká.
- Jsou povinni všichni žadatelé o zkoušku odborné způsobilosti absolvovat školení?
Školení, správně řečeno odborný kurz k získání znalostí správné praxe v ochraně rostlin a bezpečného zacházení s přípravky, nemusí absolvovat uchazeči, kteří se prokáží maturitním vysvědčením ze střední školy nebo vysokoškolským diplomem. Uchazeči o zkoušky, kteří nemají tyto doklady a mají například jen základní vzdělání nebo střední školu bez maturity, musí absolvovat odborný kurz.
- Žadatel se musí přihlásit v místě sídla firmy či místa bydliště, nebo je to volné?
Zákon ani příslušná vyhláška neurčují místa konání zkoušky. Zkoušky se budou konat před komisemi oblastních odborů Státní rostlinolékařské správy s jednotnou organizací a stejným obsahem zkušebních otázek. Nemělo by se tedy stávat, že zkoušky budou někde snazší než jinde. Byl již zpracován jednotný zkušební řád a otázky budou zveřejněny ve studijních materiálech.
- Co by měl člověk, který splňuje podmínky odborné způsobilosti rovnou ze zákona, udělat, kde se přihlásit?
V současné době se nemusí absolvent studia rostlinolékařství nikde registrovat. Doklady o odborné způsobilosti bude potřebovat až při prokazování se jimi v době kontroly u firmy, kde bude odpovědnou osobou. Protože však existuje velká škála dokladů o absolvování specializačního studia rostlinolékařství nebo ochrany rostlin, bylo by dobré, aby se absolvent s doklady zastavil na příslušném pracovišti Státní rostlinolékařské správy a předložil je k ověření.
- Jaký je přibližný rozsah znalostí potřebných k vykonání zkoušky?
Rozsah znalostí potřebných k úspěšnému zvládnutí zkoušky je určen vyhláškou č. 333/2004 Sb., a je obsažen ve studijních materiálech vydávaných pro tento účel.
- Jsou k dispozici vhodné učební texty?
Ano. Péčí České společnosti rostlinolékařské, která také požádala ministerstvo zemědělství o pověření ke konání kurzů odborné způsobilosti se vydávají učební texty. První díl textů "Toxikologie přípravků na ochranu rostlin a první pomoc" byl již vydán tiskem a je k prodeji na všech pracovištích Státní rostlinolékařské správy. Druhý díl učebních textů "Správná praxe v ochraně rostlin a bezpečné zacházení s přípravky" byl již dokončen a je k dispozici od konce července. V současné době se dokončuje třetí díl, který obsahuje zkušební řád a otázky testů pro písemnou část zkoušky a souhrn otázek pro zkoušku ústní.
- A co forma zkoušky?
Přihlášeným uchazečům bude sděleno datum a místo zkoušky, která se skládá se dvou částí. Písemná část je formou testu, ústní část proběhne před tříčlennou komisí, z níž jeden zkoušející bude z krajské hygienické stanice. Pro splnění písemné části musí uchazeč správně odpovědět 75% otázek a při ústní části zodpovědět položené otázky zkušební komise.
- Bude se zkouška platit?
Je zpoplatněno vydání osvědčení o odborné způsobilosti. Při odevzdání přihlášky se přijímá správní poplatek formou kolku v hodnotě 200 korun. Přihlášky přijímají všechna

obvodní a oblastní pracoviště Státní rostlinolékařské správy. V současné době jsou již jmenovány zkušební komise pro jednotlivé oblastní odbory SRS. Vše je tedy téměř připraveno a čeká se na příhodnou dobu po sklizni hlavních plodin.

➤ Jak dlouho bude osvědčení o odborné způsobilosti platit?

V ochraně rostlin, především v oblasti pesticidů, dochází k mnoha změnám. Nic není trvalého, neměnného, proto je stanovena pětiletá lhůta platnosti osvědčení. Před jejím uplynutím bude nutné opět se přihlásit ke zkoušce a ověřit potřebné znalosti.

➤ Není to moc složité? A je to vlastně potřeba?

Odpověď na tyto otázky není jednoduchá. Zemědělství je úzce spojeno s přírodou. Dotýká se člověka, jak jeho osoby, tak i společnosti daleko více než všechny ostatní lidské činnosti. Velmi obtížně se přitom zemědělcům bojuje proti neadresným polopravdám a zneužitým argumentům typu: mrtvá země, otrávená voda, otrávená příroda, uhynulí havrani, mrtví dravci, uhynulé sovy zemědělským jedem, které se objevují v denním tisku. S takovými argumenty vystačí ekologičtí aktivisté na různých shromážděních v útocích proti zemědělcům jako celku na dlouhou dobu. Na druhou stranu intenzivní využívání chemické ochrany a plošná aplikace pesticidů jsou bohužel spojeny s nedostatky a chybami, které zvyšují riziko jejich vedlejšího vlivu na životní prostředí, a proto vyvolávají diskuse o její účelnosti a rozsahu. Hlavním nedostatkem současné ochrany rostlin proti chorobám, živočišným škůdcům a plevelům je její jednostranné zaměření na využití chemických látek. Potom jejich chybná aplikace může opravdu působit velmi nepříznivě na zemědělské produkty a životní prostředí. A to jsou právě ty důvody, které vedly k zavedení odpovědné osoby s odbornou způsobilostí pro zacházení s přípravky na ochranu rostlin.

Cílem je eliminovat nedostatky ve volbě přípravků, v jejich použití a v seřizování strojů na jejich aplikaci, a tak zamezit otravám včel, úhynům zvířete, poškození porostů a vyloučit rizika, která chemickou ochranu doprovázejí. Téměř všude v evropských zemích je podobná povinnost odborné způsobilosti zavedena. Často je spojena s povinným mnohahodinovým kurzem a také zkouškou. V souvislosti s tím je třeba zmínit zájem členů všech kontrolních misí z Evropské unie, které nás navštívily, o to, jaký systém kontroly a princip zacházení s přípravky na ochranu rostlin se v České republice uplatňuje. U nás sice existují kritické připomínky k zavedení povinnosti fyzických osob s odbornou způsobilostí, ale objektivní pohled dává za pravdu nutnosti jejich zavedení. Vyjadřuje zájem společnosti o nápravu nedostatků souvisejících s aplikací přípravků na ochranu rostlin.

➤ Do kdy je třeba ustanovení zákona splnit?

Zákon i vyhláška stanoví účinnost pro citovaný § 86 o zavedení povinnosti odborně způsobilé osoby dnem 1.ledna 2006. Záleží nyní na nás všech, abychom příští rok v zemědělství zahájili s odborně připravenými lidmi, kteří budou kurzy, školeními, studiem a zkouškami připraveni k odstranění nedostatků a chyb v chemické ochraně rostlin a budou dodržovat zásady správné aplikace přípravků ve vhodném termínu, v doporučené koncentraci, proti známému škodlivému organismu a s vhodnou aplikační technikou.

A na závěr výzva pro všechny, kterých se povinnost být osobou odborně způsobilou týká, aby nečekali s přihláškou na poslední chvíli a byli pro tuto činnost připraveni včas. Téměř vše je připraveno k zahájení zkoušek, k nimž se na všech pracovištích SRS již přijímají přihlášky. Otálení s jejich podáním není na místě a je velkou iluzí, že by došlo ke změně zákona, jak o ní někteří psali.

(Zemědělec, informace ze SRS)

Ceny

Ceny ovoce v 36. až 39. kalendářním týdnu 2005

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
JABLKA tuzemská		
James Grieve V	7 - 11	
I.	5 - 10,50	9,90 - 16,90
Golden Delicious V	11 - 14	
I.	9,50 - 12	14,90 - 22,90
Melodie V	10 - 12	
I.	6 - 10	
Rubín V	8 - 13	
I.	6 - 12	14,90 - 20
Spartan V	9 - 10	
I.	5,50 - 9	11,90 - 18
Šampion V	7,50 - 12	
I.	6 - 7	9,90 - 17,90
JABLKA dovoz		
Golden Del. I.		12,90 - 25,90
Granny Smith I.		12,90 - 26,90
Jonagold I.		17,90 - 24
OSTATNÍ OVOCE		
Hrušky tuzemské	8 - 15	15,50 - 29,90
dovoz		13,90 - 29,90
Švestky tuzemské	8 - 16	19 - 32,90
dovoz		14,90 - 42,90
Rybíz červený	20	
Broskve tuzemské	9 - 15	26,90 - 35
dovoz		24,90 - 31
Citrony		22 - 38,90
Pomeranče		19,90 - 33
Banány		19,90 - 41,90
Vinné hrozny tuzem.		20 - 30
dovoz		24,90 - 39,90
Blumy		26,90 - 49,90

(-IŠ-)

Hortikomplex Olomouc

Výsledky soutěží na výstavě Hortikomplex Olomouc

I. Soutěž o nejlepší expozici v oboru ovocnářství

1. místo: POMONA TĚŠETICE a. s., Těšetice
2. místo: ZD Senice na Hané – SADY VILÉMOV
3. místo: ÚSOVSKO a. s., Klopina

II. Soutěž o nejlepší kolekci odrůd v oboru ovocnářství

1. místo JOSEF BUZRLA, Moravský Žižkov
2. místo AGRO STOŠÍKOVICE s.r.o., Stošíkovice
3. místo ZD PODHRADÍ TÝN NAD BEČVOU, Týn nad Bečvou

III. Soutěž o nejlepší školkařskou kolekci

1. místo ZD UNČOVICE OŠ MEZICE, Náklo
2. místo OŠ BRUZOVICE – VELICESTA, KOBĚLUŠ ANTONÍN, Bruzovice
3. místo ARBIA s.r.o., Zlín-Malenovice

IV. Soutěž o nejlepší odrůdu a výpěstek

a) v kategorii ovoce

1. místo Jablko – Golden Delicious – HD URČICE, Dětkovice
2. místo Jablko – Šampion – BOUZOVSÁ ZEMĚDĚLSKÁ SPOLEČNOST a.s.
SADY KOZOV, Bouzov
3. místo Hruška – Bohemica – KAREŠ PETR – OVOCNÁŘSTVÍ, Ostroměř

b) v kategorii školkařský výpěstek

1. místo Rybíz – TITANIA – ARBIA s.r.o., Zlín-Malenovice
2. místo Angrešt - INVICTA - VLADIMÍR ŠINCL - Mezice
3. místo Jabloň – GOLDSTAR – ZD UNČOVICE OŠ MEZICE, Náklo

Pohár hejtmana Olomouckého kraje získává:

Jablko – RUBINOLA – ZD PODHRADÍ TÝN NAD BEČVOU